

Evaluatie van het plaatsingsstelsel

De centrale loting en matching van de
Amsterdamse Kernprocedure 2019

In opdracht van:

Vereniging OSVO

Project:

2019.059

Publicatienummer:

2019.059-1915

Datum:

Utrecht, 5 juli 2019

Auteurs:

Leonie Hermanussen
Tessa Groot Beumer
Anna Grond

Inhoudsopgave

1	Introductie	5
1.1	Achtergrond: de overstap van het PO naar het VO	5
1.2	Tevredenheidsonderzoek: doelstelling en aanpak.....	6
1.3	Leeswijzer	7
2	Procedure loting en matching 2019	9
2.1	Opzet centrale loting en matching 2019.....	9
2.2	Uitkomsten centrale loting en matching 2019	13
3	Resultaten tevredenheidsonderzoek	15
3.1	Voorlichting over de centrale loting en matching	15
3.2	Oriëntatie op aanbod van scholen	20
3.3	Opstellen voorkeurlijst.....	26
3.4	Aanmelding.....	32
3.5	Afrondingsfase	34
3.6	Behandelfase	34
3.7	Heroverwegingsfase	36
3.8	Hardheidsclausule.....	38
3.9	Reservelijsten	40
3.10	Tevredenheid met de plaatsing	42
3.11	Oordeel vraagloketten	45
3.12	Oordeel van ouders ten opzichte van voorgaande jaren	46
4	Conclusies en aanbevelingen	47
4.1	Conclusies	47
4.2	Aanbevelingen.....	51
Bijlage 1.	Respons enquête	53
Bijlage 2.	Additionele uitsplitsingen	57
Bijlage 3.	Interviewrespondenten	61
Bijlage 4.	Klankbordgroep	63

1 Introductie

In opdracht van de vereniging van schoolbesturen in het Amsterdamse Voortgezet Onderwijs (OSVO) onderzocht Dialogic de tevredenheid van betrokkenen met de Amsterdamse centrale loting en matching, een onderdeel van de Amsterdamse Kernprocedure 2019. In de Kernprocedure staan afspraken genoteerd tussen het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs in samenspraak met de gemeente Amsterdam over de overstap van primair onderwijs naar voortgezet onderwijs. In dit hoofdstuk schetsen we kort de achtergrond van deze evaluatie (paragraaf 1.1), alsook het doel van het onderzoek en de onderzoeksaanpak (paragraaf 1.2). Tot slot bevat dit hoofdstuk een korte leeswijzer (paragraaf 1.3).

1.1 Achtergrond: de overstap van het PO naar het VO

De Amsterdamse schoolbesturen van het primair onderwijs (BBO) en het voortgezet onderwijs (OSVO) maken elk jaar afspraken over de procedure van de overstap van primair onderwijs (PO) naar voortgezet onderwijs (VO), deze worden vastgelegd in de Kernprocedure. De gezamenlijke schoolbesturen hebben deze Kernprocedure afgestemd met de gemeente Amsterdam.¹

De Kernprocedure omvat vier doelstellingen:

1. Zo goed mogelijke advisering van de basisschool
2. Kwalitatief hoogwaardige behandeling van de aanmelding door de VO-school
3. Transparante procedure van schoolkeuze, aanmelding en plaatsing
4. Verzameling van gegevens rondom de schoolkeuze

Dit jaar namen **7.580** leerlingen deel aan de lotingsprocedure. Er waren **10.127** plaatsen op **64** VO-scholen beschikbaar.² Ten aanzien van het aantal deelnemers aan de procedure waren er dit jaar relatief minder plaatsen beschikbaar dan in 2018, omdat het aantal leerlingen iets sterker is toegenomen dan het aantal beschikbare plaatsen. Ondanks dat er meer plaatsen zijn dan leerlingen, zien we dat de vraag van leerlingen niet evenredig verspreid is over het aanbod. Met andere woorden; er is een mismatch tussen vraag en aanbod. Deze mismatch tussen vraag en aanbod bestaat al jaren, met als gevolg overaanmeldingen op diverse VO-scholen.³

Omdat niet alle leerlingen naar dezelfde voortgezet onderwijs school kunnen gaan, achten de gezamenlijke schoolbesturen en de gemeente Amsterdam het noodzakelijk dat er op meerdere Amsterdamse scholen wordt geloot. Sinds 2015 wordt dit centraal georganiseerd: de Centrale Loting & Matching. Het systeem van loting en matching is niet zozeer een oplossing voor de mismatch in schoolvoorkeur (dat is vooral een kwestie van vraag en aanbod), maar een methode om tot plaatsing te komen.

---

¹ Kernprocedure Overstap PO-VO Amsterdam 2019. Zie: www.verenigingosvo.nl

² OSVO (4 april 2019). Centrale loting en matching voor plaatsing van basisschoolleerlingen in het voortgezet onderwijs uitgevoerd. Zie: www.verenigingosvo.nl

³ De cijfermatige analyse van de centrale loting en matching geeft meer inzicht in deze mismatch en verschijnt apart van dit tevredenheidsonderzoek.

Centrale loting en matching

In 2015 werd gestart met de centrale loting en matching volgens de DA-MTB systematiek. Sinds 2016 wordt het systeem DA-STB gebruikt. Hieronder lichten we de verschillende systemen kort toe⁴.

Tot 2014 werd er in Amsterdam het **Boston-systeem** gehanteerd. In het Boston-systeem melden leerlingen zich in de eerste ronde aan voor één VO-school. Wanneer VO-scholen meer aanmeldingen krijgen dan dat er plek is, worden leerlingen uitgeloot. Vervolgens moeten leerlingen die in de eerste ronde zijn uitgeloot op zoek naar een VO-school die nog plek heeft. Zij melden zich opnieuw aan. Indien er wederom te weinig plaatsen zijn, wordt er opnieuw geloot. Dit gaat zo door totdat iedereen geplaatst is.

In 2015 werd overgestapt op een andere systematiek: het **deferred acceptance** systeem met **één lotnummer per VO-school** (DA-MTB). Een belangrijke overweging om over te stappen op dit systeem was de wens om het strategisch kiezen uit te bannen. In dit systeem moesten leerlingen een voorkeurslijst van VO-scholen opgeven en kregen zij een *afzonderlijk lotnummer per VO-school* op deze lijst. Op deze manier wordt geprobeerd om zo veel mogelijk leerlingen hoog op de voorkeurslijst te plaatsen. In dit systeem bleek de verdeling van leerlingen over VO-scholen echter niet efficiënt. Dat wil zeggen: leerlingen zouden door te ruilen van VO-school beiden op een VO-school terecht kunnen komen die hoger op hun voorkeurslijst staat. Dit zorgde voor grote onvrede onder ouders.

In 2016 werd daarom overgestapt op het **deferred acceptance** systeem met **één lotnummer voor alle scholen** (DA-STB). Bij dit systeem krijgt elke leerling één lotnummer dat voor de loting op alle VO-scholen hetzelfde is. Op volgorde van het lotnummer wordt eerst nagegaan of de VO-school die als eerste voorkeur is aangedragen nog plaats heeft. Wanneer deze VO-school geen plaats heeft, wordt er gekeken naar de tweede voorkeur, enzovoort. Wanneer de betreffende leerling geplaatst is, gaat het systeem door met het volgende lotnummer totdat elke leerling een VO-school toegewezen heeft gekregen. Het uitgangspunt van dit systeem is dat meer leerlingen op hun eerste voorkeur worden geplaatst (het opgeven van de echte voorkeuren loont) en de allocatie van leerlingen stabiel is (de kans dat een leerling op een school terecht komt die hij lager waardeert dan school A waar hij voorrang heeft, terwijl er leerlingen zonder voorrang op school A zijn geplaatst is klein). Het nadeel van DA-STB t.o.v. DA-MTB is dat het systeem wel weliswaar tot een efficiëntere allocatie leidt (meer leerlingen op een eerste voorkeur), maar ook meer leerlingen een plaatsingsaanbod op een school laag op hun voorkeurslijst wordt gedaan.

Na de evaluatie van het plaatsingssysteem 2016, is in de OSVO-ledenvergadering op 14 september 2016 besloten om het plaatsingssysteem (DA-STB) de komende drie jaar te hanteren (de overstap in 2017, 2018 en 2019), onder de voorwaarde dat elk jaar mogelijkheden tot optimalisatie onderzocht worden en deze waar nodig te implementeren. Dit jaar is dus voor de vierde keer het deferred acceptance systeem met één lotnummer voor alle scholen gehanteerd (zie de tekstbox hierboven). Ten aanzien van de procedure in 2018 is een wijziging doorgevoerd die we in het volgende hoofdstuk nader toelichten.

1.2 Tevredenheidsonderzoek: doelstelling en aanpak

In navolging van voorgaande jaren (2016, 2017 en 2018) is er ook dit jaar door Dialogic een tevredenheidsmeting uitgevoerd onder ouders, leerlingen en betrokkenen uit het PO en het VO. Bij dit tevredenheidsonderzoek ligt de nadruk op de uitvoering van de procedure en de

---

⁴ Voor een meer gedetailleerde beschrijving verwijzen wij naar het rapport: Gautier, P., Haan, M. de, Klaauw, B. van der & Oosterbeek, H. (2014). Schoolkeuze Voortgezet onderwijs in Amsterdam: Verslag van een Simulatiestudie'. Zie <http://www.verenigingosvo.nl/wp-content/uploads/2014/04/RapportSimulaties.pdf>

tevredenheid van betrokkenen met het plaatsingssysteem. De centrale onderzoeksvraag kan als volgt worden geformuleerd:

In welke mate zijn de partijen die betrokken zijn bij de centrale loting en matching tevreden met het systeem (en de uitkomsten ervan) en welke mogelijke verbeterpunten ten aanzien van het systeem kunnen worden aangedragen?

Het tevredenheidsonderzoek is uitgevoerd onder vier doelgroepen:

1. Ouders
2. Leerlingen
3. Betrokkenen PO- en VO-scholen
4. Overige organisaties, zoals de kinderombudsman Amsterdam, OCO⁵ en Stichting VSA⁶

Aanpak van het onderzoek

Er is ten eerste gebruik gemaakt van een online enquête onder leerlingen uit groep acht en hun ouders/verzorgers (hierna: ouders). Bijlage 1 geeft een overzicht van de respons inclusief enkele achtergrondgegevens van de steekproef en totale populatie deelnemers aan de loting en matching. Ook is er een online enquête verstuurd naar PO- en VO-scholen. Bijlage 1 geeft een overzicht van de respons op deze vragenlijst.

Tot slot hebben er diepte-interviews plaatsgevonden met enkele ouders, leerlingen en vertegenwoordigers vanuit het PO en VO alsook overige organisaties. Zie bijlage 3 voor een overzicht van de interviewrespondenten.

Een klankbordgroep leverde driemaal input aan de onderzoekers:

1. Op de conceptversie van de vragenlijst aan ouders en leerlingen (schriftelijke input)
2. Op de conceptresultaten (plenaire discussie aanbevelingen)
3. Op de conceptrapportage (schriftelijke input)

Bijlage 4 beschrijft de samenstelling van deze klankbordgroep.

1.3 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk staan we nader stil bij de manier waarop in 2019 het plaatsingssysteem is vormgegeven. Vervolgens bespreken we in hoofdstuk 3 de belangrijkste resultaten ten aanzien van het tevredenheidsonderzoek. De resultaten worden per onderwerp getoond en waar zinvol uitgesplitst naar de mening van ouders, leerlingen en PO- en VO-scholen. Het hoofdstuk is gebaseerd op zowel de resultaten uit de online enquête alsook de aanvullende interviews. Tot slot vatten we in hoofdstuk 4 de belangrijkste resultaten kort samen en presenteren we enkele aanbevelingen.

---

⁵ Onderwijs Consumenten Organisatie

⁶ Stichting Vrije Schoolkeuze Amsterdam

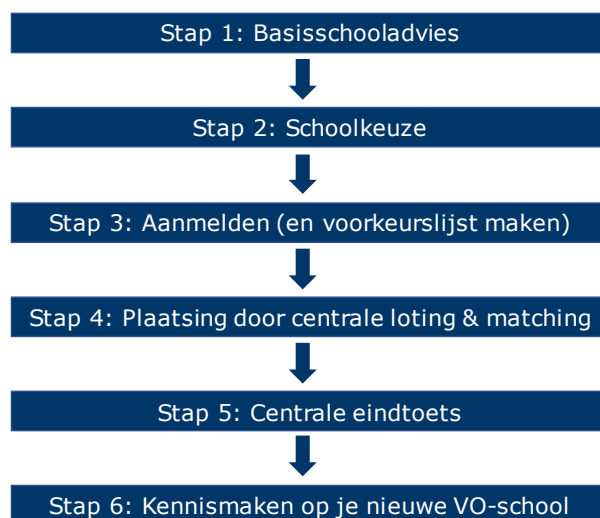

2 Procedure loting en matching 2019

In de procedure rondom de centrale loting en matching kunnen een aantal stappen worden onderscheiden. Deze stappen bespreken we in paragraaf 2.1. Vervolgens presenteren we paragraaf 2.2 enkele kerncijfers m.b.t. het plaatsingsaanbod dit jaar.

2.1 Opzet centrale loting en matching 2019

Onderstaande figuur geeft een schematisch overzicht van de verschillende stappen binnen de centrale loting en matching.

Figuur 1. Procedure centrale loting en matching 2019. Bron: voschoolkeuze020.nl

Ten opzichte van vorig jaar is een wijziging doorgevoerd binnen stap 4. Deze wijziging heeft betrekking tot de opbouw van de reservelijsten. Indien leerlingen omwille de capaciteit van een school geen plaatsingsaanbod kunnen ontvangen voor een school van hogere voorkeur, worden zij op de reservelijst van de betreffende school geplaatst. In 2018 werd de positie van een leerling op de reservelijst bepaald door het lotnummer en de positie van de school op de voorkeurslijst van de betreffende leerling (voor 2018 werd de rangschikking enkel gebaseerd op lotnummer). Hoe hoger de positie van een school op de voorkeurslijst, hoe hoger de positie van de leerling op de reservelijst van deze school. De onderlinge rangschikking van leerlingen met eenzelfde voorkeurspositie werd vervolgens bepaald op basis van het lotnummer, waarbij een gunstiger lotnummer een hogere positie met zich meebracht. Naar aanleiding van de evaluatie van de Kernprocedure uit 2018 is besloten om de werking van het lotnummer bij leerlingen met eenzelfde voorkeurspositie om te draaien, zodat een ongunstiger lotnummer tot een hogere positie op de reservelijst leidt. Hierdoor ondervinden leerlingen geen twee keer nadeel van een ongunstig lotnummer.

Hieronder lichten we de stappen kort toe.

Stap 1: Basisschooladvies

Aan het begin van het kalenderjaar ontvangen de leerlingen uit groep 8 een basisschooladvies.⁷ Dit advies wordt door de PO-school ingevoerd in het sinds afgelopen jaar operationele Elektronisch Loket Kernprocedure (kortweg ELK). ELK is de beveiligde webapplicatie die het logistieke proces van de Kernprocedure voor alle scholen ondersteunt. ELK vervangt de twee systemen die de afgelopen jaren zijn gebruikt (ELKK en MEPS). De grootste verandering is het gebruik van OSO (overstap service onderwijs) om de leerlingengegevens veilig en snel van het Leerling Administratie Systeem (LAS) van de basisschool, via ELK, naar het LAS van de VO-school over te dragen. Zowel het PO, het VO en de samenwerkingsverbanden werken in ELK als het gaat om de overstap van PO naar VO.

Stap 2: Schoolkeuze

Op basis van het basisschooladvies kunnen ouders en leerlingen zich oriënteren op bijpassende VO-scholen, bijvoorbeeld door het doornemen van de Amsterdamse Keuzegids en andere informatiekanalen en het bezoeken van open dagen. Om de open dagen (open ochtend, middag, avond, lesjesmiddag enz.) enigszins te ontlasten worden door elke VO-school één of meerdere open dagen specifiek voor leerlingen uit groep 7 georganiseerd.

Stap 3: Opstellen voorkeurslijst en aanmelden

Opstellen voorkeurslijst

Na de oriëntatiefase stellen de leerlingen uit groep 8 een voorkeurslijst op, waarin zij VO-scholen en *profielklassen* van VO-scholen⁸ kunnen plaatsen op volgorde van hun voorkeur. Om in aanmerking te komen voor de plaatsingsgarantie die in 2018 is ingesteld, moet de voorkeurslijst van een leerling aan een minimale lengte voldoen:

- Vmbo-b, vmbo-b/k, vmbo-k met of zonder lwoo: minimaal **4 VO-scholen** op de voorkeurslijst.
- Vmbo-t met of zonder lwoo en vmbo-t/havo: minimaal **6 VO-scholen** op de voorkeurslijst.
- Havo, havo/vwo en vwo: minimaal **12 VO-scholen** op de voorkeurslijst.

Sommige leerlingen kunnen daarnaast gebruik maken van *voorrangsregels*. De meest gebruikte voorrangsregel is die op basis van onderwijsmethode (bijvoorbeeld Montessori, Dalton of vrije school). De voorrangsregels voor broertjes en/of zusjes van zittende leerlingen en voor kinderen van personeelsleden worden vanaf 2016 afgebouwd.⁹ Leerlingen die

---

⁷ Dit jaar was dat in Amsterdam uiterlijk op 1 februari 2019.

⁸ VO-scholen hebben de mogelijkheid *profielklassen te* aan te bieden, zoals een sport, kunst-, of muziekklas of tweetalig onderwijs. Deze worden over het algemeen niet meegenomen in de centrale loting en matching en staan dus niet op de keuzelijsten van VO-scholen. Als het voor een VO-school van belang is, kunnen zij maximaal één profielklas per basisschooladvies opnemen op de keuzelijst. Om toegelaten te worden tot een profielklas kunnen VO-scholen intakegesprekken voeren; dit verschilt per VO-school. Leerlingen mogen pas na de loting uitgenodigd worden voor een intakegesprek.

⁹ De voorrangsregels voor broertjes en/of zusjes van zittende leerlingen en voor kinderen van personeelsleden worden afgebouwd. Enkele VO-scholen hebben deze gefaseerde afschaffing in 2010 al ingezet, de overige VO-scholen zijn in 2016 gevolgd.

recht hebben op voorrang kunnen hier enkel gebruik van maken door de VO-school of profielklas van een VO-school waar ze voorrang op hebben op de eerste plek van hun voorkeurslijst te plaatsen.¹⁰

Aanmelden VO-school eerste voorkeur

De voorkeurslijst wordt ingevuld op een aanmeldformulier dat uniek¹¹ is per basisschooladvies. De basisschool controleert of het aanmeldformulier dat uit ELK per leerling kan worden gehaald correct is. De basisschool print het aanmeldformulier voor elke leerling uit. Ouders en leerling vullen de voorkeurslijst op het aanmeldformulier in. Nadat leerlingen hun voorkeurslijst hebben vastgesteld, wordt deze gezamenlijk ondertekend door de ouders en de basisschool. Vervolgens moeten de ouders en leerlingen zich aanmelden bij een VO-school. Dit is altijd de VO-school van de eerste voorkeur. Op de VO-school wordt gecontroleerd of de voorkeurslijst in overeenstemming is met het basisschooladvies (eventueel inclusief het aanvullend advies lwoo). De VO-school voert vervolgens de voorkeurslijst in ELK, waar PO-scholen en VO-scholen toegang hebben tot voor hen bedoelde pagina's. Ouders controleren en ondertekenen de ingevoerde gegevens tijdens de aanmelding.

Ook leerlingen die buiten de gemeente Amsterdam woonachtig zijn en naar een VO-school in Amsterdam willen, mogen meedoen aan de centrale loting en matching. Naar eigen inschatting van OSVO deden er dit jaar ongeveer 1.500 zogenoemde 'buitenleerlingen' mee aan de loting.

Stap 4: Plaatsingsaanbod door centrale loting en matching

Voor de daadwerkelijke centrale loting en matching plaatsvindt, wordt er een proefmatching uitgevoerd. Het doel hiervan is om te controleren of het (computer)systeem naar behoren werkt, om te zien of er mogelijk sprake is van administratieve fouten en om inzicht te krijgen hoe het resultaat van de loting en matching eruit zou kunnen komen te zien. Op basis hiervan wordt ook bekeken of het mogelijk is om door middel van herverdeling binnen limieten van de maximale capaciteit per school een verbeterd resultaat te bewerkstelligen. Uit de proefmatching in 2019 bleek dat op enkele scholen mogelijkheid tot interne herverdeling van capaciteit bestond waardoor het totale resultaat zou kunnen verbeteren. Een deel van deze scholen¹² heeft daadwerkelijk een herverdeling doorgevoerd, wat ertoe leidde dat 68 meer leerlingen een plaatsingsaanbod van de school van eerste voorkeur konden krijgen.

Na de proefmatching vindt de daadwerkelijke centrale loting en matching plaats. Zoals eerder aangegeven gebeurt dit sinds 2016 volgens de DA-STB systematiek. De uitkomst van de centrale loting en matching wordt centraal bekend gemaakt via het ouderportaal.¹³ Ouders krijgen unieke versleutelde URL's toegestuurd waarmee ze toegang kregen tot het persoonlijke ouderportaal. Op die manier kunnen alle leerlingen tegelijkertijd zien van welke VO-school ze een plaatsingsaanbod kregen alsook het lotnummer en eventueel de posities op de

---

¹⁰ De leerlingen met voorrang worden in het algoritme op volgorde van lotnummer als eerst geplaatst op de VO-school van hun eerste voorkeur. Het kan voorkomen dat er onder voorrangleerlingen alsnog moet worden geloot.

¹¹ Behalve de gegevens van de leerling.

¹² Niet alle scholen hebben ervoor gekozen om tot interne herverdeling van de capaciteit over te gaan om verschillende redenen (bijvoorbeeld het onderwijsconcept of de huisvestigingsmogelijkheden).

¹³ Dit jaar werd de uitkomst van de centrale loting en matching bekend gemaakt op 4 april.

reservelijst bekijken. PO-scholen kunnen eveneens vanaf dat moment de uitkomst van de centrale loting en matching in ELK vinden.

Op de reservelijst staan alle leerlingen die, omwille van de capaciteit, geen plaatsingsaanbod konden ontvangen voor een school van hogere voorkeur. Leerlingen die een school als eerste voorkeur op hun voorkeurslijst hebben opgenomen worden bovenaan de voorkeurslijst gezet en onderling gerangschikt op basis van hun lotnummer, waarbij zoals eerder vermeld sinds dit jaar een ongunstiger lotnummer een hogere positie op de reservelijst betekent.

Na de eerste ronde krijgt elke leerling, mits een voldoende lange lijst ingeleverd, een plaatsingsaanbod.¹⁴ Het kan voorkomen dat leerlingen geen plaatsingsaanbod gedaan kon worden in de eerste centrale loting en matching. PO-scholen hebben dan als taak om deze leerlingen (en hun ouders) te voorzien van een nieuw aanmeldformulier en een overzicht van scholen die nog plek hebben zodat deze leerlingen deel kunnen nemen aan de tweede centrale loting en matching (samen met de leerlingen die afstand doen van het plaatsingsaanbod aan de eerste ronde)¹⁵. Vervolgens krijgen de leerlingen zonder plaatsingsaanbod de gelegenheid om zich aan te melden op de nieuwe VO-school van eerste voorkeur met hun voorkeurslijst van VO-scholen die nog plek hebben.¹⁶

Een klacht of bezwaar over het (niet) plaatsen van een leerling wordt door de ouders ingediend bij de school van eerste voorkeur. Een klacht of bezwaar wordt afgehandeld door het betreffende schoolbestuur, waarbij er door OSVO secretariael-juridische ondersteuning kan worden verzorgd. Dit jaar zijn er met betrekking tot de loting en matching 27 klachten/bezwaarschriften ingediend die betrekking hadden op individuele cases. Twee van deze bezwaarschriften zijn gegrond verklaard.

Stap 5: Centrale eindtoets

Na afname van de centrale eindtoets die in april plaatsvindt, kunnen er heroverwegingen plaatsvinden. Heroverweging vindt uitsluitend plaats wanneer het resultaat op de eindtoets hoger uitvalt dan verwacht. Als de uitslag van de centrale eindtoets hoger uitvalt dan het eerder door de PO-school gegeven advies, is de PO-school verplicht dit advies te heroverwegen en eventueel bij te stellen.

Met een bijgesteld basisschooladvies is het soms mogelijk dat leerlingen onderwijs van een hoger niveau gaan volgen op dezelfde school waar ze geplaatst zijn of – als die school geen plek meer heeft of het niveau niet aanbiedt – nog voor een andere VO-school kiezen. Soms kiezen ouders en leerlingen ervoor een bijgesteld advies niet op te volgen (bijvoorbeeld omdat ze niet naar een andere VO-school willen of kunnen).

Wanneer er plekken vrijkomen op een VO-school hebben leerlingen die op de reservelijst staan voorrang ten opzichte van leerlingen die op basis van heroverweging op een andere VO-school geplaatst willen worden.

---

¹⁴ Na automatische plaatsing door het Loting- en Matchingssysteem, of indien noodzakelijk middels handmatige plaatsing (beide methoden zijn onderdeel van de eerste ronde).

¹⁵ In 2019 waren dit in totaal 97 leerlingen.

¹⁶ Dit jaar was dat mogelijk tot 9 april. Op 11 april konden de ouders wederom in het ouderportaal zien op welke VO-school de leerling alsnog geplaatst is.

2.2 Uitkomsten centrale loting en matching 2019

De centrale loting en matching heeft dit jaar plaatsgevonden met leerlingen waarvoor in totaal 10.127 plaatsen op 64 scholen beschikbaar waren. 6.205 leerlingen (82%) kwamen in aanmerking voor de plaatsingsgarantie doordat zij een voorkeurslijst van de vereiste lengte hebben ingediend. 6.198 leerlingen konden via het lotingssysteem (DA-STB systematiek) worden geplaatst. Voor 7 leerlingen was handmatige plaatsing noodzakelijk om aan de plaatsingsgarantie te kunnen voldoen. Dit is gebeurd in een plaatsingsoverleg met schoolbestuurders dat op 3 april plaatsvond onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van OSVO.

Plaatsingsuitkomsten

De uitkomst van de centrale loting en matching is dit jaar als volgt:

Tabel 1. Plaatsingsaanbod leerlingen naar voorkeur.

Voorkeur	Aantal leerlingen	Deel van deelnemers centrale loting en matching
Eerste	6.326	83,46%
Tweede	674	8,89%
Derde	271	3,58%
Vierde	108	1,42%
Vijfde	64	0,84%
Zesde	40	0,53%
Zevende	26	0,34%
Achtste	21	0,28%
Negende	21	0,28%
Tiende	14	0,18%
Elfde	5	0,07%
Twaalfde	5	0,07%
Ongeplaatst	5	0,07%

6.326 leerlingen (83,46%) hebben een plaatsingsaanbod gekregen van de school van eerste voorkeur. 1.375 (18%) van de leerlingen had een onvoldoende lange lijst ingeleverd om in aanmerking te komen voor de plaatsingsgarantie. Voor vijf van deze leerlingen kon geen plaatsingsaanbod gedaan worden op een VO-school van voorkeur. Dit kwam door het (hoge) lotnummer in combinatie met de korte voorkeurslijst. Deze vijf leerlingen en andere leerlingen die niet tevreden zijn met het plaatsingsaanbod, konden binnen vijf werkdagen een nieuwe keuze maken uit de scholen die dan nog plek hadden. Als deze leerlingen met een nieuwe voorkeurslijst zich uiterlijk dinsdag 9 april opnieuw hadden aangemeld, kregen zij op donderdag 11 april te horen van welke VO-school zij een plaatsingsaanbod ontvingen.¹⁷

---

¹⁷ OSVO (4 april 2019). Centrale loting en matching voor plaatsing van basisschoolleerlingen in het voortgezet onderwijs uitgevoerd. Zie: www.verenigingosvo.nl

3 Resultaten tevredenheidsonderzoek

In dit hoofdstuk staan we stil bij de resultaten op de bevraging van leerlingen, ouders en scholen (PO en VO) over de centrale loting en matching. Hierbij zijn zowel de resultaten van de online enquête als de interviews meegenomen. De resultaten zijn geclusterd rondom de verschillende stappen in het plaatsingssysteem:

1. De voorlichting over de centrale loting en matching
2. Oriëntatie op aanbod van scholen
3. Opstellen voorkeurslijst
4. Aanmelding
5. Afrondingsfase
6. Behandelfase
7. Heroverwegingsfase

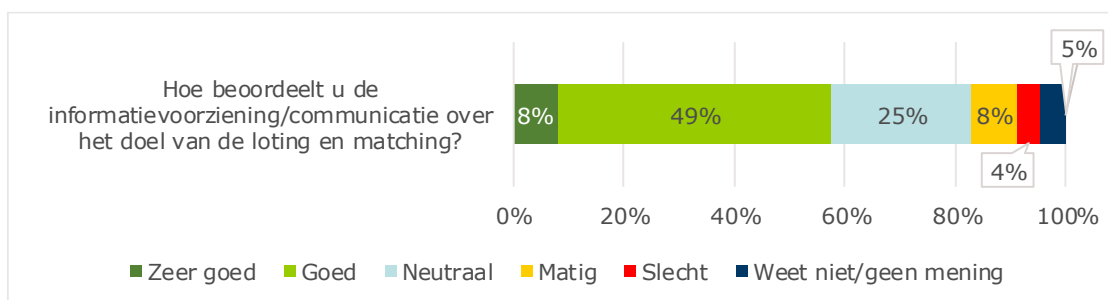
Daarna zoomen we in op een aantal topics: de hardheidsclausule, reservelijsten, tevredenheid met de plaatsing, oordeel over vraagloketten en tot slot het oordeel van ouders ten opzichte van voorgaande jaren.

3.1 Voorlichting over de centrale loting en matching

In deze paragraaf gaan we in op de informatievoorziening over de centrale loting en matching. Hierbij kijken we naar de duidelijkheid omtrent het doel van de loting en matching, informatievoorziening richting ouders vanuit het PO, en de mate waarin scholen geïnformeerd zijn.

3.1.1 Oordeel van ouders over informatievoorziening

De informatievoorziening omtrent het *doel* van de centrale loting en matching wordt door een groot deel van de ouders als goed (49%) tot zeer goed (9%) ervaren. 8% van de ouders vindt de informatievoorziening over het doel van de loting en matching matig en 4% ervaart dit als slecht (zie Figuur 2).

Figuur 2. Oordeel ouders communicatie doel loting en matching (n=2.409)

Ondanks dat de informatievoorziening over het algemeen goed wordt gevonden, zijn er enkele verbeterpunten/aandachtspunten:

- Door de respondenten uit zowel de enquête alsook de interviews wordt gepleit voor eenvoudige en heldere uitleg over de centrale loting en matching. In de open toelichting van de vragenlijst wordt gesuggereerd een kort overzicht te hebben van de belangrijkste to-do's en data. Een andere suggestie betreft een overzicht van alle

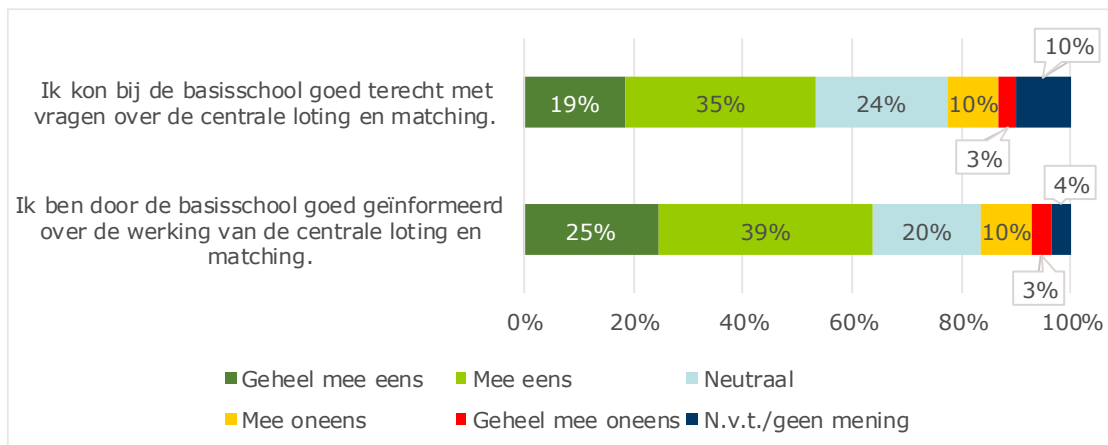
websites(startpagina) waar informatie kan worden gevonden, inclusief de websites van VO-scholen.

- Uit de open toelichting en uit de interviews blijkt dat bij een kleine groep wantrouwen bestaat ten aanzien van het daadwerkelijke loten. Dit betreffen 9 van de 592 respondenten die een toelichting hebben gegeven omtrent de informatievoorziening in de vragenlijst. In 2 interviews wordt door scholen aangegeven dat ouders en leerlingen wantrouwen hebben ten aanzien van de loting. Ouders en kinderen hebben geen vertrouwen in het algoritme of geloven dat hen om persoonlijke redenen een ongunstig lotnummer is toebedeeld. De aanwezigheid van een notaris bij het toekennen van de lotnummers neemt dit wantrouwen niet weg (houdt deze zich wel aan de regels?). Zij zouden graag zien dat er in openbaarheid wordt geloot.
- Uit de open toelichting van de vragenlijst blijkt dat ouders behoefte hebben aan statistieken. Genoemd worden o.a. de capaciteit per school, aantal aanmeldingen per school, aantal leerlingen met bepaalde schooladviezen, mede om de kans in te schatten dat hun kind een plaatsingsaanbod van een school ontvangt.
- In de loting van 2018 werd aanbevolen communicatie neutraal (feitelijk) in te stellen. Deze aanbeveling lijkt te zijn opgevolgd, er is dit jaar beperkt commentaar over de toon van de loting.
- Er blijft behoefte aan heldere communicatie over het waarom van de loting. Uit de open toelichting blijkt dat 64 van de 592 van de ouders nog steeds niet begrijpt waarom er geloot wordt. Als suggestie om meer draagvlak voor het loten te creëren worden het informeren over problematiek die er bestond voordat er de loting was en het duidelijk beschrijven van de aanleiding tot de loting genoemd.
- In de open toelichting worden door ouders alternatieven voor de procedure aangedragen. Zo pleiten 9 van de 592 ouders voor het voorrang verlenen aan Amsterdamse leerlingen ten opzichte van leerlingen die niet woonachtig zijn in Amsterdam en het pleiten 7 ouders vergroten van capaciteit van de populairste scholen. Ook geven 7 ouders aan graag de mogelijkheid tot onderling ruilen te zien.

Informatieverstrekking door basisschool

De basisschool speelt een belangrijke rol in de voorlichting van ouders over de centrale loting en matching. Het grootste deel van de ouders geeft aan goed door de basisschool geïnformeerd te zijn over de werking van de centrale loting en matching (64%). 13% van de ouders vindt de informatievoorziening door de basisschool niet goed. Daarnaast geeft een kleine meerderheid van de ouders (54%) aan goed bij de basisschool terecht te kunnen met vragen over de centrale loting en matching. 13% van de ouders is het hier niet mee eens, en ongeveer een kwart van de ouders staat hier neutraal tegenover (24%) (zie Figuur 3).

Figuur 3. Oordeel ouders informatievoorziening vanuit PO (n=2.409)

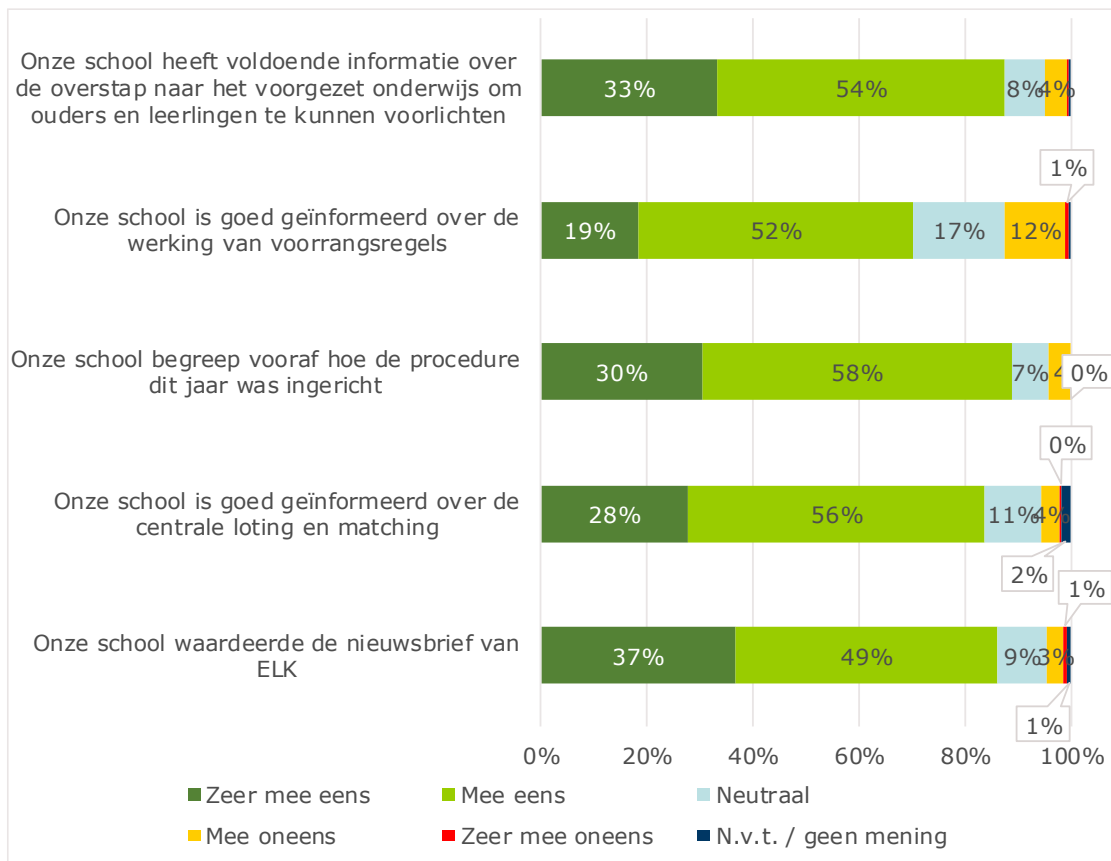
Uit de gesprekken blijkt dat het PO een diverse aanpak kent als het gaat om informatievoorziening. Een aantal scholen kiest voor een uitgebreide aanpak met optionele voorlichtingsavonden voor ouders en kinderen. Bij een aantal scholen is de informatievoorziening beperkter.

3.1.2 Oordeel scholen over informatievoorziening

Ook aan de PO- en VO-scholen is gevraagd hoe zij de informatievoorziening over de centrale loting en matching beoordelen.

De PO-scholen zijn gemiddeld genomen positief over deze informatievoorziening: ze ontvingen voldoende informatie om ouders en leerlingen te kunnen voorlichten en waren goed geïnformeerd over de opzet van de loting en matching (zie Figuur 4). Scholen organiseren zelf informatieavonden om ouders voor te lichten of schakelen hiervoor hulp in van OCO. Een gesprekspartner suggereert om vanuit ELK toelichting op de informatieavonden te verzorgen.

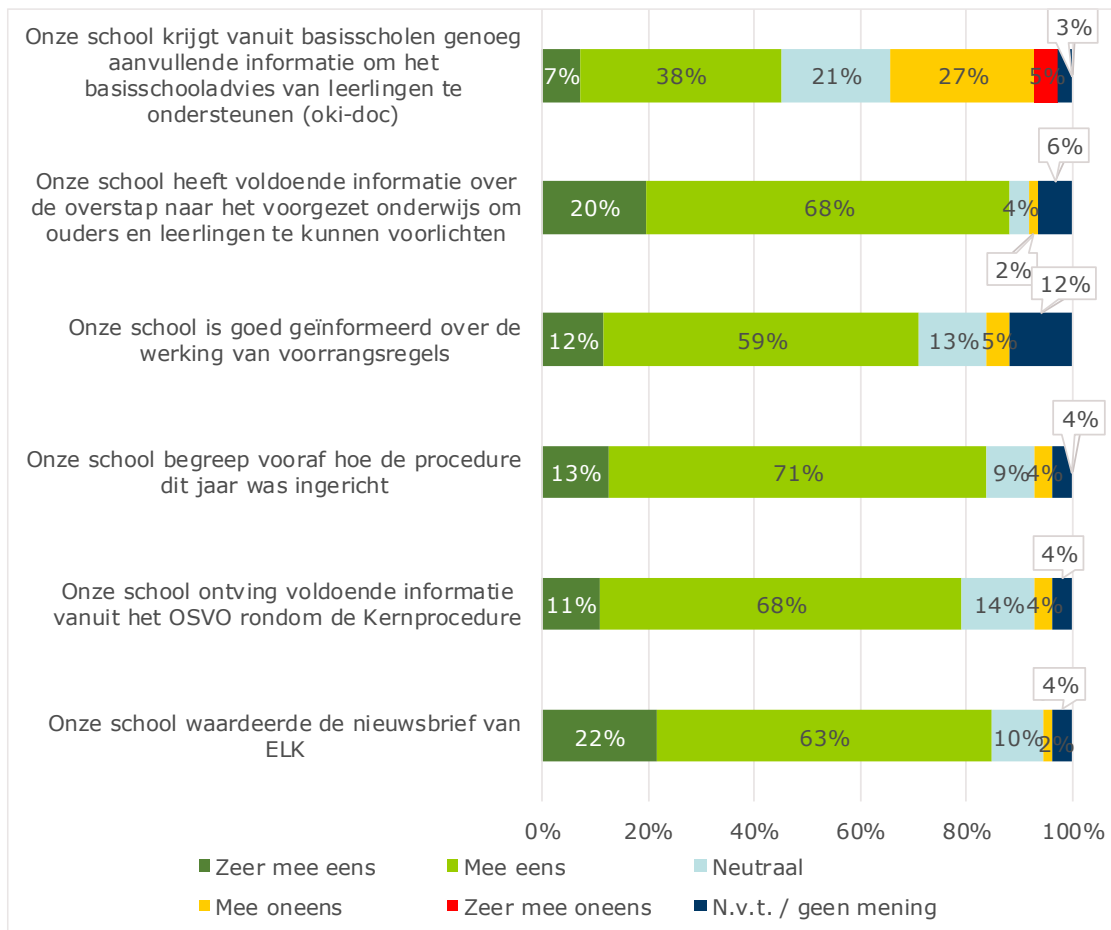
De nieuwsbrief van ELK wordt tevens gewaardeerd. 13% van de PO-scholen geeft aan niet goed geïnformeerd te zijn over de voorrangsregels. Uit open antwoorden blijkt dat niet alle scholen weten wat voorrangsregels precies zijn en dat er ook weinig informatie over is verstrekt. De voorrangregels worden als verwarrend ervaren omdat de regels per VO-school verschillen.

Figuur 4. Oordeel informatievoorziening PO-scholen (n=302)

In open antwoorden geven enkele PO-scholen aan informatie over specifieke VO-scholen te missen, het gaat bijvoorbeeld om welke VO-scholen een afwijkende aanmeldprocedure hebben en welke scholen mogelijkheden bieden voor leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoeften. Tot slot geven enkele PO-scholen aan dat de Keuzegids en de presentatie voor ouders vrij laat beschikbaar kwamen. In de interviews wordt dit laatste punt bevestigd.

Uit Figuur 5 blijkt dat VO-scholen over het algemeen voldoende geïnformeerd zijn (79%) door OSVO over de Kernprocedure. De overgrote meerderheid (84%) begreep dan ook goed hoe de procedure is ingericht. Ook de nieuwsbrief van ELK wordt gewaardeerd.

Figuur 5. Oordeel informatievoorziening VO-scholen (n=111)

Ongeveer een derde van de VO-scholen (32%) geeft aan onvoldoende aanvullende informatie te krijgen vanuit het PO in de oki-docs. In de periode tussen de aanmelding en de Centrale Loting & Matching, is een procedurele controle ingevoegd. De VO-school controleert in ELK of het oki-doc compleet is en controleert of de gegevens uit het leerlingvolgsysteem aangeleverd zijn via de bijlagen. Uit open antwoorden blijkt dat de oki-docs heel verschillend worden ingevuld. Soms ontbreekt belangrijke informatie (over ondersteuningsbehoeften, LVS, M8-toets, lwoo-status en/of de eindtoetsscore) en ook het advies wordt niet altijd voldoende onderbouwd of lijkt niet te kloppen met wat uit het leerlingvolgsysteem (bijv. LVS-score) blijkt. In enkele gevallen ontbreekt het oki-doc in het geheel. Wanneer het advies afwijkend is ten opzichte van de leerlingvolgsysteem gegevens ontbreekt de onderbouwing vaak. VO-scholen geven aan dat het vaak moeilijk is om deze extra informatie op te vragen omdat PO-scholen niet altijd goed bereikbaar zijn. Uit interviews blijkt dat de oki-doc's steeds beter worden ingevuld door PO-scholen in vergelijking met voorgaande jaren.

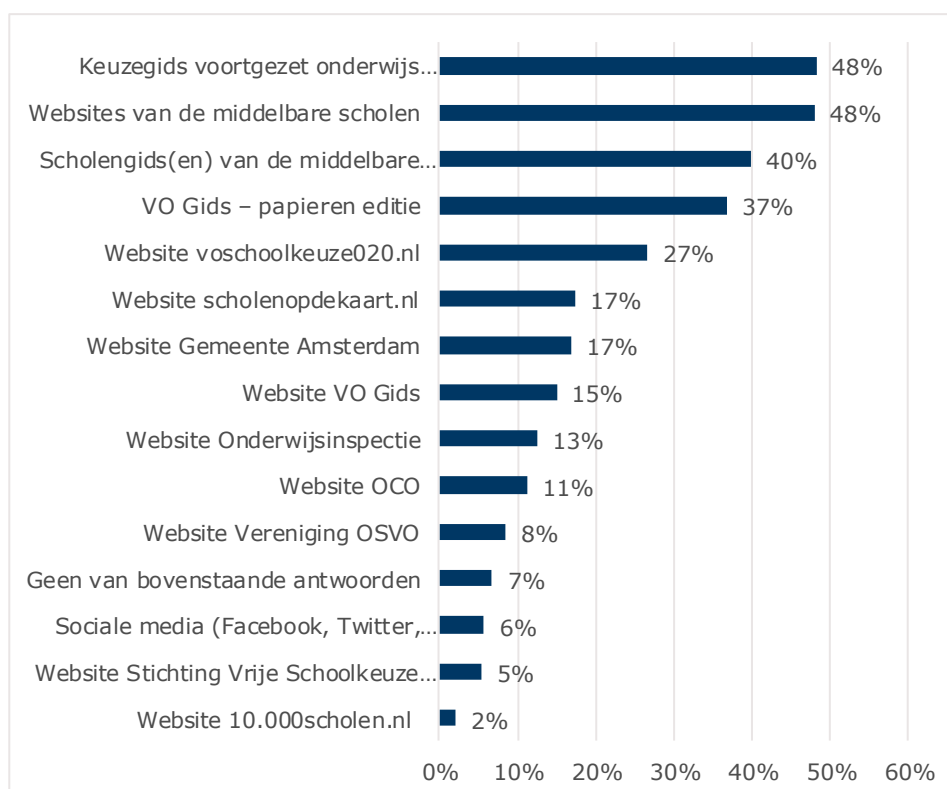
Tot slot blijkt uit interviews en de open antwoorden in de vragenlijst dat er verwarring bestaat over de inzet van LMS-capaciteitsuitbreiding (4%) en de betekenis van eventuele capaciteitsuitbreiding voor de afhandeling van de reservelijsten en heroverwegingen. In paragraaf 3.4.2 en 3.7.1 gaan we hier verder op in.

3.2 Oriëntatie op aanbod van scholen

Alle leerlingen die de overstap maken naar het voortgezet onderwijs ontvangen vanuit het OSVO de Keuzegids voortgezet onderwijs Amsterdam 2019 (in het kort: Amsterdamse Keuzegids). Deze gids is gratis. In de keuzegids staat een portret van alle Amsterdamse VO-scholen. Op deze schoolpagina's staan bijzonderheden over de VO-school, zoals de aanmeldprocedure, schoolkosten, huisvesting en het aantal beschikbare plaatsen per brugklas. In de Keuzegids wordt tevens uitgelegd hoe de overstap naar het voortgezet onderwijs in Amsterdam is geregeld. Daarnaast zijn er vele andere informatiemiddelen beschikbaar voor leerlingen en ouders om zich te oriënteren op het aanbod van scholen, zoals bijvoorbeeld de websites en scholengidsen van de individuele scholen, verschillende voorlichtingswebsites (zoals voschoolkeuze020.nl), de website van de Onderwijs Consumenten Organisatie (OCO) en Stichting Vrije Schoolkeuze Amsterdam (VSA).

3.2.1 Gebruik van informatiemiddelen door ouders en leerlingen

Aan ouders is gevraagd welke informatiekanalen zij hebben gebruikt om zich te oriënteren op het aanbod van VO-scholen (zie Figuur 6). Evenals in de voorgaande jaren worden de Keuzegids Amsterdam, de websites van middelbare scholen en de individuele scholengidsen het meest gebruikt. Het aandeel ouders dat gebruik heeft gemaakt van de Keuzegids Amsterdam (48%) is afgenomen: in 2018 maakte 73% van de ouders gebruik van deze gids en in 2017 was dat 78%.

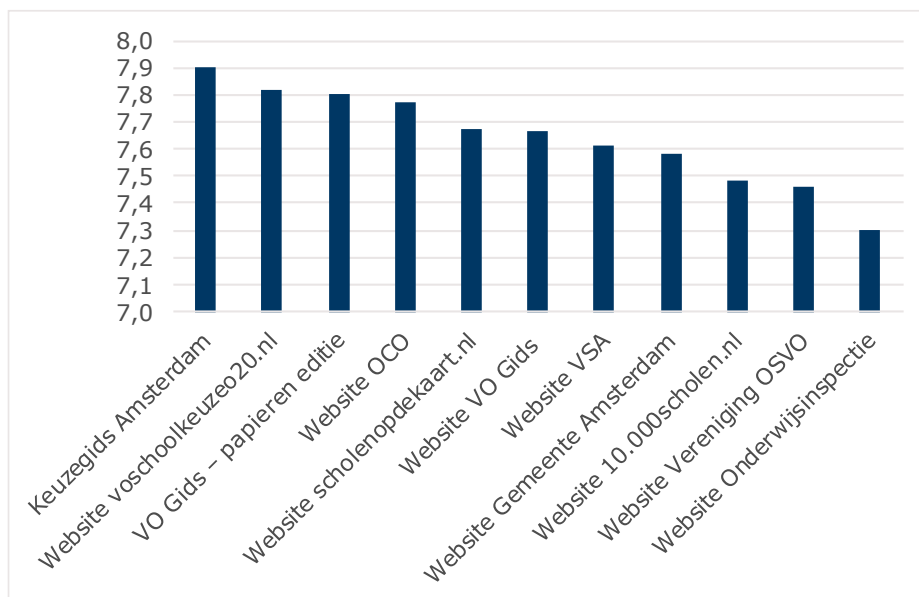

Figuur 6. Gebruik van informatiemiddelen ouders (n=2.409)

Bijna de helft van de ondervraagde ouders (46%) geeft aan daarnaast andere bronnen te hebben gebruikt. Hierbij gaat het voornamelijk om het raadplegen van andere ouders en leerlingen van VO-scholen, familieleden of leraren. Ook worden de open dagen als belangrijke informatiebron genoemd en maken enkele ouders gebruik van de Elsevier Scholengids.

Oordeel ouders over de kwaliteit en bruikbaarheid van informatiemiddelen

Aan de ouders is vervolgens gevraagd welk rapportcijfer zij de gebruikte informatiemiddelen geven¹⁸. Ouders zijn, net als vorig jaar, te spreken over de kwaliteit en bruikbaarheid van de informatiemiddelen: de informatiemiddelen krijgen allemaal een ruime voldoende (zie Figuur 7). De Keuzegids Amsterdam scoort het hoogst met een 7,9.

Figuur 7. Rapportcijfer ouders per gebruikt informatiemiddel (het aantal respondenten dat een cijfer heeft gegeven verschilt per informatiemiddel)

De kans bestaat dat ouders die de vragenlijst invullen typisch een groep betreft die online vaardig is en de Nederlandse taal beheerst. Het overwegend positieve beeld in Figuur 7 is daarom wellicht niet representatief voor de totale populatie deelnemers aan de loting aan matching.

In de open toelichting van de vragenlijst dragen ouders een aantal suggesties aan voor de Keuzegids 2020:

1. De scholen in de keuzegids indelen op schoolniveau.
2. Het stappenplan uitbreiden met belangrijke data en beslismomenten.
3. Plaatsen interviews met kinderen die op een VO-school van lage voorkeur zijn geplaatst, maar nu wel hun plek hebben gevonden op deze school.
4. Uitgebreide toelichting over de ondersteuningsmogelijkheden, bijvoorbeeld op het gebied van dyslexie.

In de interviews worden de volgende suggesties genoemd:

5. Toevoegen informatie over de leerachterstandentoets.
6. Vertaling van de gids.
7. Toevoegen van een bondige samenvatting van het document van de Kernprocedure.
8. Informatie toevoegen over de kans op plaatsing per school.

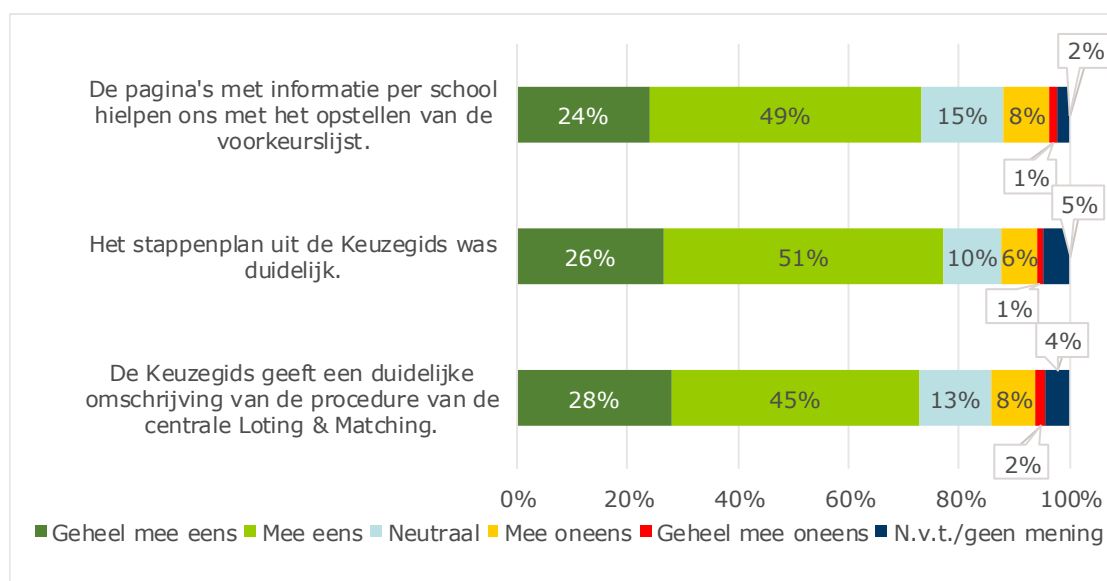
¹⁸ Ouders hebben dus enkel de informatiemiddelen beoordeeld die zij ook daadwerkelijk hebben gebruikt. M.u.v. websites scholen, scholengidsen van middelbare scholen en sociale media aangezien het niet goed mogelijk is om een gemiddeld cijfer te geven voor bijv. alle scholengidsen.

9. Bouwen van een applicatie met afgifte van notificaties bij deadlines in de procedure en flexibele filtering van scholen op basis van o.a. schooladvies, geboden ondersteuning, locatie.

De informatiebehoefte lopen sterk uiteen, enerzijds is er behoefte aan een simpele en bondige informatie, anderzijds wordt juist om meer onderbouwing en details gevraagd.

De Keuzegids voortgezet onderwijs Amsterdam

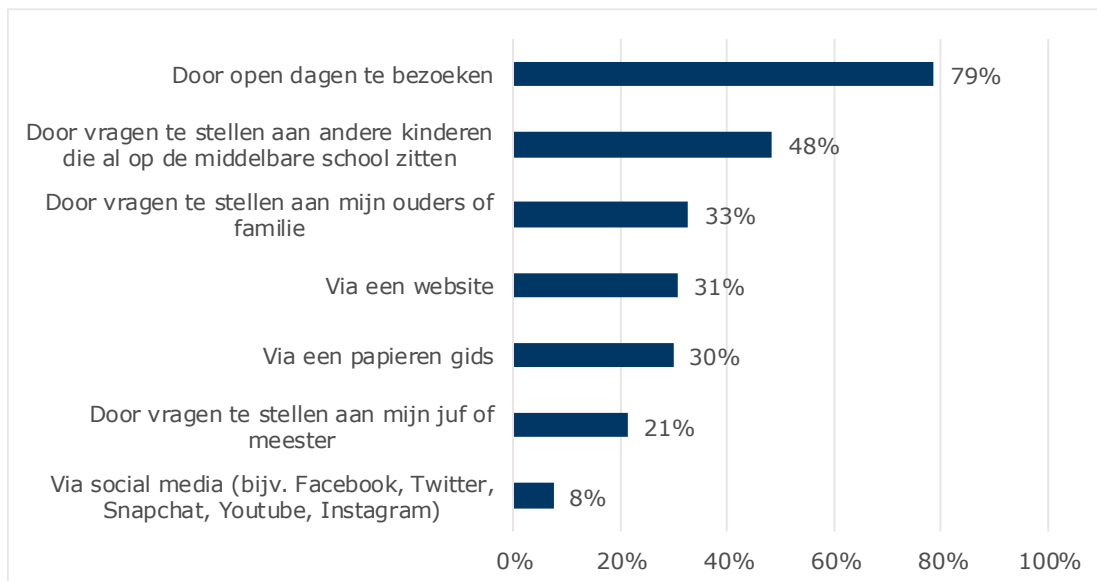
De ouders die gebruik hebben gemaakt van de Amsterdamse Keuzegids zijn voornamelijk te spreken over het stappenplan dat in de gids wordt weergegeven. 77% van de ouders vond dit stappenplan duidelijk, 7% van de ouders vond dit niet. 73% van de ouders geeft aan dat de Amsterdamse Keuzegids heeft geholpen met het opstellen van de voorkeurslijst. Tot slot vond tevens 73% de omschrijving van de procedure van de centrale loting en matching duidelijk.

Figuur 8. Oordeel ouders over de Keuzegids (n=1.164)

Gebruik informatiemiddelen door leerlingen

Aan de leerlingen van groep 8 is gevraagd hoe zij zich het liefst oriënteren op het aanbod van VO-scholen. Het grootste deel van de kinderen geeft aan het liefst informatie te verkrijgen door het bezoeken van open dagen (79%) en dat dit heeft geholpen bij het maken van de keuze (zie paragraaf 3.2.2). Daarnaast verkrijgt ongeveer de helft van de kinderen informatie over scholen door vragen te stellen aan leerlingen van de betreffende scholen (48%). Maar een klein deel maakt gebruik van social media als informatiekanal (8%). In de open vragen geven enkele kinderen daarnaast ook aan gebruik te maken van lesjesmiddagen op VO-scholen.

Figuur 9. Gebruik informatiemiddelen leerlingen (n= 2.077) (meerdere antwoorden mogelijk)

3.2.2 Open dagen

Vrijwel alle bevroegde ouders en leerlingen hebben open dagen bezocht.¹⁹ Er worden over het algemeen meer open dagen bezocht als een leerling een hoger schooladvies heeft (zie Tabel 12 in Bijlage 2). Dit is het gevolg van de toenemende minimumlengte van de voorkeurslijst bij een hoger schooladvies. De meeste leerlingen met een vmbo-b, vmbo-b/k of vmbo-k met of zonder lwoo advies bezoeken 3 of 4 open dagen en leerlingen met een vmbo-t advies met en zonder lwoo en vmbo-t/havo advies bezoeken ongeveer 3-6 open dagen. Van de leerlingen met een vereiste minimumlengte van 12 scholen op de voorkeurslijst heeft het grootste deel ook daadwerkelijk 12 of meer open dagen bezocht. Dit aandeel neemt toe met de hoogte van het advies: van de leerlingen met een havo, havo/vwo, of vwo-advies hebben gekregen, heeft respectievelijk 25%, 35% en 47% meer dan 12 open dagen bezocht.

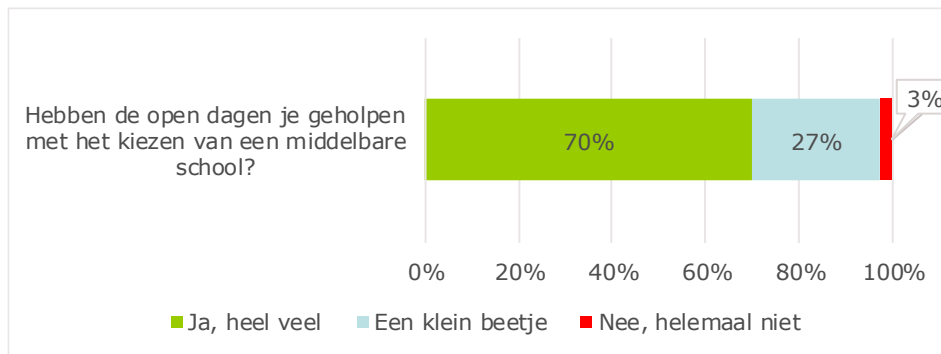
Oordeel open dagen

Van de kinderen geeft 70% aan dat de open dagen "heel veel" hebben geholpen bij het maken van de keuze en geeft 27% aan dat deze "een beetje" geholpen hebben (zie Figuur 10). De open dagen worden door ouders en kinderen erg belangrijk gevonden in de oriëntatiefase. Het overgrote deel van de ouders (80%) geeft aan dat de open dagen geholpen hebben bij het maken van een keuze (zie Figuur 11). Dit gold niet voor 9% van de ouders. Daarnaast vond 72% van de ouders de open dagen goed georganiseerd, waar wederom 9% van de ouders het niet mee eens was.

Uit de open toelichting blijkt dat kinderen erg positief zijn over de open dagen (meest genoemd: 'leuk'). Na leuk, is de meest genoemde toelichting "druk". In sommige gevallen slaat deze drukte op het aantal bezoekers, anderzijds ervaren kinderen het bezoeken van open dagen (soms meerdere open dagen op één dag) als druk. Meermaals wordt aangegeven dat

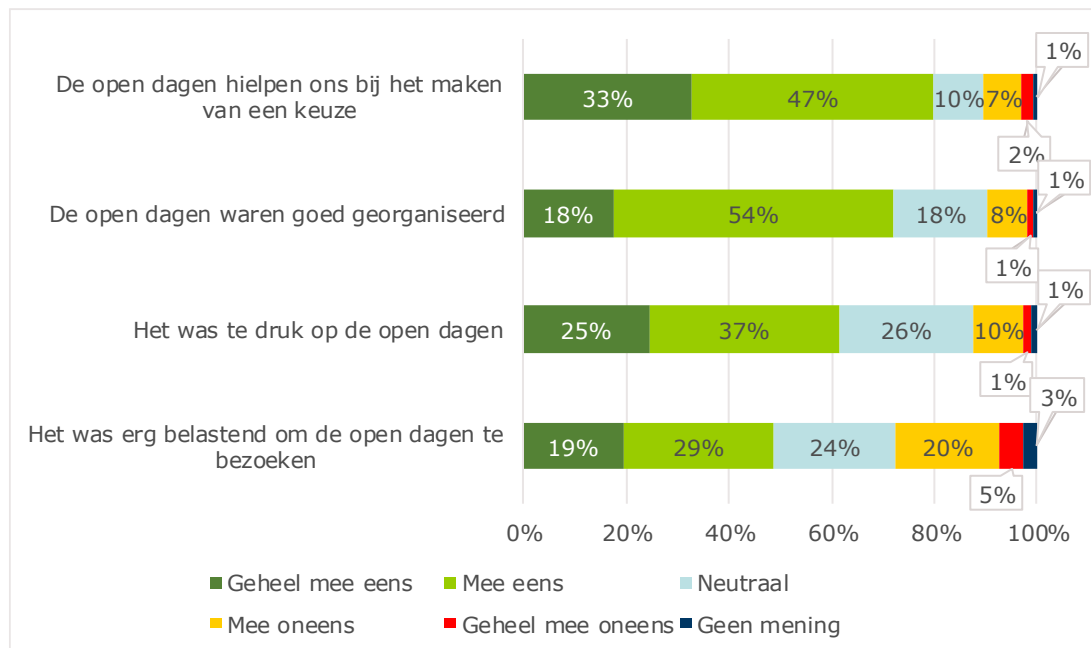
¹⁹ 99% van de ouders (n=2.409) en 97% van de kinderen (n=2.127) geven aan open dagen te hebben bezocht.

het bezoeken van de open dagen 's avonds als vermoeiend wordt gezien – al vindt een enkeling het positief dat er lang mag worden opgebeven.

Figuur 10. Oordeel van kinderen over de open dagen (n=2.021)

In de interview geeft een gesprekspartner aan dat de open dagen kinderen helpen om een gevoel te krijgen voor de sfeer van de school, maar dat ze te druk zijn om gedegen informatie te verzamelen.

Figuur 11. Oordeel ouders open dagen (n=2.409)

Net als vorig jaar vond 62% van de ouders het te druk op de open dagen. Dit hangt samen met het vereiste minimaal aantal scholen op de voorkeurslijst. Van de ouders met kinderen die naar aanleiding van hun advies 12 scholen op de lijst moesten zetten, vond 69% de open dagen te druk (zie Tabel 2). Voor de vereiste lijstlengtes van 6 en 4 scholen vonden respectievelijk 54% en 34% van de ouders de open dagen te druk.

Daarnaast geeft ongeveer de helft van de ouders (48%) aan het bezoeken van de open dagen als belastend te hebben ervaren. Ook dit hangt samen met het vereiste aantal scholen op de voorkeurslijst. Bij een vereiste van 12 scholen vond 59% van de ouders het bezoeken van de open dagen te belastend, bij een vereiste van 6 scholen was dit 37% en bij 4 scholen betrof dit 19% van de ouders.

Tabel 2. Aandeel ouders per vereist minimumaantal scholen op de voorkeurslijst dat de open dagen te belastend en te druk vond ($n=2.409$)²⁰

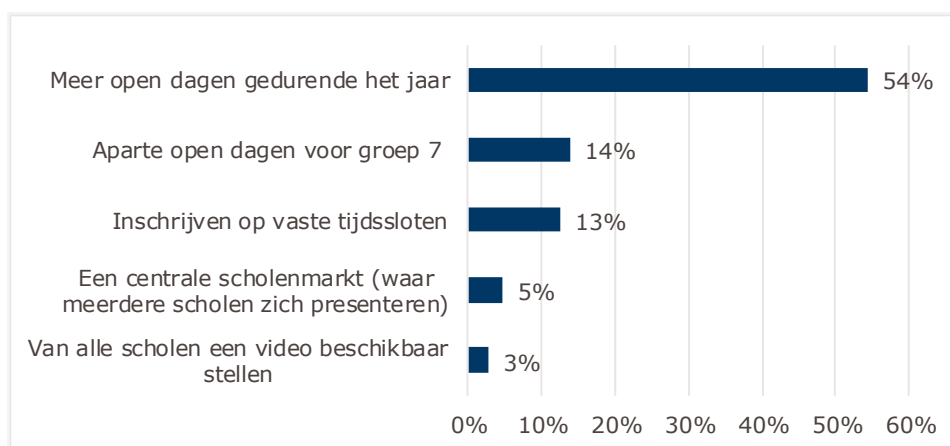
Aantal scholen	Bezoeken open dagen te belastend	Open dagen te druk
4 scholen	19%	34%
6 scholen	37%	54%
12 scholen	59%	69%
Totaal	49%	61%

Aan de ouders die de open dagen te druk vonden, is gevraagd welke oplossingen zij zien om de drukte op de open dagen te verminderen. Een kleine meerderheid van de ouders (54%) geeft aan meer open dagen gedurende het jaar te willen zien, zodat de drukte meer verspreid wordt over het jaar. Ook in de interviews wordt gepleit voor spreiding van open dagen over het schooljaar. Omdat scholen willen wachten op het moment dat leerlingen hun schooladvies ontvangen (en zich dus gericht kunnen zijn in het bezoeken van open dagen) en tevens dicht op het keuzemoment willen zitten, vonden net als voorgaande jaren de open dagen voor groep 8 plaats in januari en februari.

Een aantal scholen organiseert aparte open dagen voor leerlingen uit groep 7, om te voorkomen dat deze leerlingen tegelijk komen met de leerlingen uit groep 8. 14% van de respondenten vindt dit een waardevolle oplossing voor de drukte.

13% van de ouders prefereert het inschrijven op vaste tijdsloten als oplossing voor de drukte, zodat de bezoekers verspreid worden over de open dag. In de interviews werd aangegeven dat inschrijven als consequentie heeft dat niet iedereen zich (op het voorkeurstijdstip) kan inschrijven en dit wordt als negatief ervaren.

Tot slot kan er worden ingezet op alternatieve manieren van informatievoorziening. In een interview wordt gepleit voor lesdagen of -middagen in plaats van open dagen.

Figuur 12. Voorkeur oplossingen drukte open dagen ($n=1.457$)

²⁰ Percentage ouders dat het (zeer) eens is met de stellingen "Het was erg belastend om de open dagen te bezoeken" en "Het was druk op de open dagen".

3.3 Opstellen voorkeurlijst

3.3.1 Oordeel scholen

Er wordt niet altijd gesnapt wat de bedoeling is van de voorkeurlijst en waarom er meer dan één school op de lijst moet worden gezet. In sommige gevallen worden te korte lijsten aangeleverd. In de interviews worden drie verklaringen aangedragen. In het ene geval gaan kinderen en ouders er vanuit dat zij op school van eerste of tweede voorkeur worden geplaatst omdat deze scholen voorgaande jaren alle geïnteresseerden een plaatsingsaanbod hebben kunnen doen. In andere gevallen gaat het om kinderen uit randgemeenten die voorkeur hebben voor één of enkele specifieke Amsterdamse VO-scholen. Tot slot wordt genoemd dat leerlingen sterke voorkeur hebben voor één school, en niet naar andere scholen willen.

In de gesprekken geven scholen aan dat het lastig is voor laagopgeleide ouders en allochtone ouders om een voorkeurlijst op te stellen. De laatste groep is niet altijd de Nederlandse taal even goed machtig en/of is niet bekend met het Nederlandse schoolstelsel.

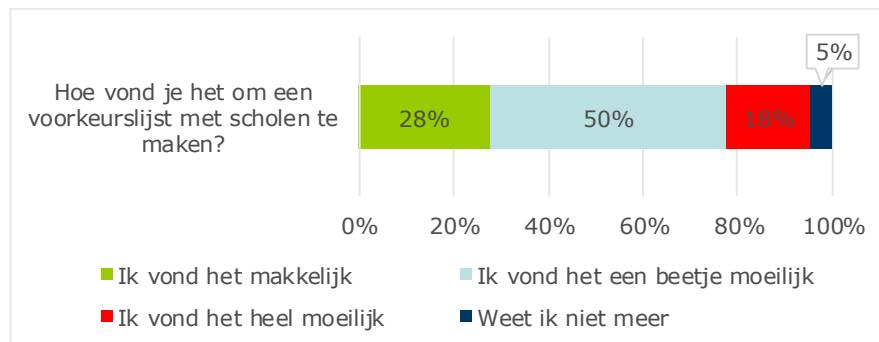
3.3.2 Oordeel leerlingen

Na de oriëntatiefase stellen de leerlingen uit groep 8 een voorkeurlijst op. Voor deze voorkeurlijst geldt, zoals eerder vermeld, een minimale lengte om in aanmerking te komen voor de plaatsingsgarantie. Deze minimale lengte is afhankelijk van het schooladvies. Bijna alle leerlingen geven aan op de hoogte te zijn geweest van de vereiste lengte voor hun voorkeurlijst (93%).

Uit de gegevens van OSVO blijkt dat 18% van de ingediende voorkeurlijsten te kort was om in aanmerking te komen voor de plaatsingsgarantie (zie paragraaf 2.2).

Moeilijkheid opstellen voorkeurlijst

De helft van de leerlingen vond het opstellen van de voorkeurlijst "een beetje moeilijk" en 18% van de leerlingen geeft aan het heel moeilijk te hebben gevonden.

Figuur 13. Oordeel kinderen over het opstellen van de voorkeurlijst (n=2.073)

Tabel 3 laat zien dat leerlingen met een havo, havo/vwo of vwo advies het over het algemeen lastiger vinden om de voorkeurlijst op te stellen. Dit heeft te maken met het hogere aantal scholen op de voorkeurlijst dat vereist is voor het in aanmerking komen van de plaatsingsgarantie. Dit blijkt ook uit de open toelichting van de vragenlijst. Leerlingen geven aan 12 scholen veel te vinden en het door dit hoge aantal moeilijk te vinden om een voorkeur aan te geven (doordat leerlingen heel veel of juist maar enkele scholen leuk vonden). Het blijkt ook lastig voor leerlingen om alle informatie over scholen te onthouden en te vergelijken. Ook geeft een klein groepje leerlingen aan (9 van de 365 die een toelichting gaven op de

moelijkheid van het opstellen van de voorkeurslijst) het een moeilijke keuze te vinden door het besef dat deze keuze van invloed is op de komende paar jaar van hun leven.

Tabel 3. Moeite opstellen voorkeurslijst per schooladvies (n=2.073)

	vmbo-b, vmbo-b/k, vmbo-k	vmbo-t, vmbo-t/havo	havo, havo/vwo, vwo
Minimale lengte voorkeurslijst	4 scholen	6 scholen	12 scholen
Ik vond het makkelijk	44%	35%	21%
Ik vond het een beetje moeilijk	36%	44%	55%
Ik vond het heel moeilijk	9%	15%	21%
Weet ik niet meer	11%	6%	3%
Totaal	302	462	1309

Voorkeur scholen

Voor kinderen blijken een goede sfeer op een school en een leuke open dag belangrijke criteria te zijn bij het selecteren van scholen (zie Figuur 14). Ook let een deel van de kinderen (32%) op het al dan niet aanbieden van extra lessen zoals sport, kunst of lesvormen zoals tweetalig onderwijs. 36% van de kinderen die de vragenlijst heeft ingevuld geeft ook aan een profielklas op te hebben genomen op de voorkeurslijst.

Figuur 14. Redenen om een school op de voorkeurslijst te zetten (n=2.072)

In de open toelichting laten kinderen weten de aansluiting van het aanbod van een school (profielklassen, maar ook manieren van lesgeven) op hun voorkeuren belangrijk te vinden voor hun keuze. Daarnaast speelt het voor kinderen mee als bekenden (vrienden, familie, kennissen) eerder op deze school gezeten hebben of daar nu naartoe gaan en hier positief over zijn. Voor een klein deel van de kinderen (32 van de 448 kinderen die een toelichting hebben gegeven op de redenen voor hun keuze) was het schoolgebouw doorslaggevend in de keuze en 28 kinderen vonden een prettig gevoel het belangrijkste. Andere genoemde redenen zijn bijvoorbeeld kleinschaligheid (19 kinderen), leuke docenten (11 leerlingen), of extra ondersteuning bij zorgbehoefte (9 kinderen).

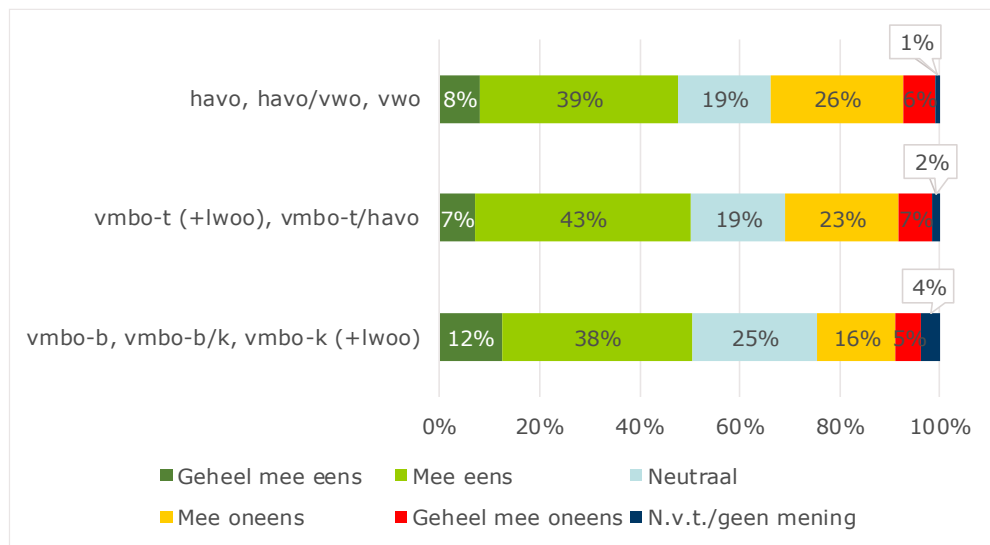
3.3.3 Oordeel ouders

Moeilijkheid opstellen voorkeurslijst

Ongeveer de helft van de ouders geeft aan het opstellen van de voorkeurslijst makkelijk te hebben gevonden (49%). 30% heeft hier wel moeite mee gehad (de overige ouders staan hier neutraal tegenover of hebben geen mening). Een uitsplitsing naar schooladvies laat echter zien dat ouders van leerlingen met een hoger schooladvies het gemiddeld genomen lastiger vonden om de lijst op te stellen, wat met de toenemende vereiste lengte van de voorkeurslijst te maken heeft.

In de open toelichting komt inderdaad naar voren dat het opgeven van 12 scholen als teveel wordt gezien en hier niet meer sprake kan zijn van een daadwerkelijke voorkeur. Daarnaast blijkt dat het voor ouders soms niet voldoende duidelijk was wat de invloed is van het opnemen van een profielklas of twee klassen van verschillende richtingen binnen één school op de lengte van de voorkeurslijst. 12 ouders van de 592 ouders die in de open vragen een toelichting hebben gegeven op de verbetering van informatievoorziening gaven aan hier behoefte aan te hebben. Ook bestaat er onder een kleine groep ouders (11 van de 592) nog onduidelijkheid over het al dan niet effect hebben van strategisch kiezen.

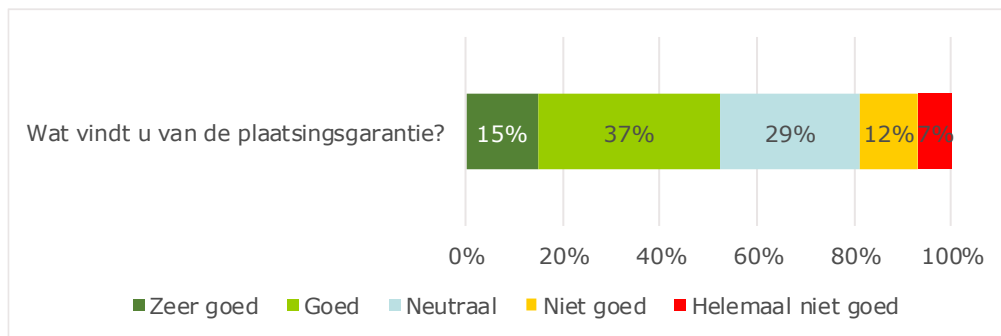
Tevens blijkt uit de open toelichting dat ouders het niet eens zijn met de gekozen terminologie ('matching', 'kiezen' en 'voorkeur'). Ze ervaren geen keuze te hebben, maar afhankelijk te zijn van de uitslag van de loting.

Figuur 15. Stelling: het was voor ons makkelijk om de voorkeurslijst op te stellen, uitgesplitst naar schooladvies (ouders, n=2.409)

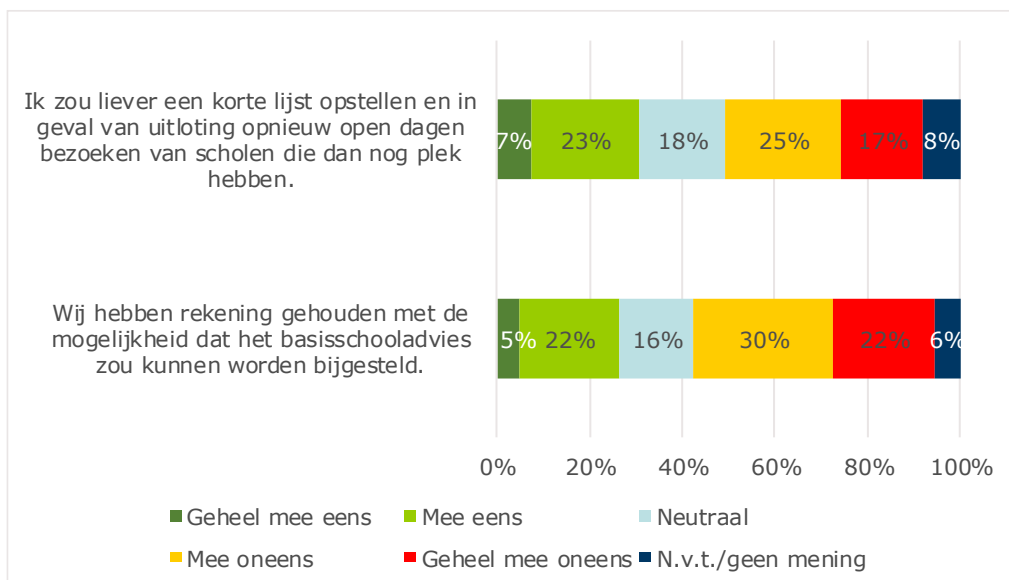
Plaatsingsgarantie

Net als vorig jaar gold dit jaar een plaatsingsgarantie voor de leerlingen die een voorkeurslijst opstelden met het vereiste minimum aantal scholen (zie paragraaf 2.1), waarbij leerlingen zeker zijn van een plaatsingsaanbod op één van de scholen van de voorkeurslijst. Een kleine meerderheid van de ouders is positief over de plaatsingsgarantie (52%). Voor 19% van de ouders geldt dat echter niet, door het blijvende risico om een aanbod te krijgen van een school laag op de voorkeurslijst en hierbij geen sprake meer is van echte voorkeuren.

Figuur 16. Oordeel ouders plaatsingsgarantie (n=2.409)

Figuur 17 laat zien dat 30% van de ouders liever een korte lijst op zou stellen en in geval van uitloting opnieuw open dagen zou bezoeken van de scholen die nog plek hebben. Deze ouders zijn bereid het risico te lopen geen plaatsingsaanbod te kunnen ontvangen. 43% van de ouders is niet bereid om dit risico te lopen en wil zeker zijn van een plaatsingsaanbod.

Figuur 17. Oordeel ouders over het opstellen van de voorkeurslijst (n=2.409)

In de open toelichting van de vragenlijst komt naar voren dat ouders de plaatsingsgarantie op basis van een lijst van 12 scholen niet veel waard vinden. In het ideale geval zien ouders het liefst een plaatsingsgarantie die gebaseerd is op een kortere voorkeurslijst. Een andere suggestie die gegeven wordt betreft een garantie op een plaatsingsaanbod van een school binnen een bepaalde afstand van de woning van leerlingen, om te voorkomen dat leerlingen op een school terechtkomen die ver van huis is.

Voorkeur voor type scholen

Scholen kunnen ingedeeld worden in scholengemeenschappen, brede scholengemeenschappen en ook categorale scholen²¹. Aan ouders is gevraagd of, en zo ja welke voorkeur zij hebben met betrekking tot deze schooltypen.²² 19% van de ouders geeft aan geen mening te hebben. Driekwart van de ouders heeft daarentegen wel een voorkeur voor een type school (de overige 7% had geen mening). Uit de toelichtingen in de vragenlijst bleek dat de voorkeur voor categorale scholen voortkomt uit hun kleinschaligheid, een sterke focus op niveau en kwaliteit van het onderwijs, de verwachting dat een kind in een gemotiveerde klas terecht komt en een verminderde kans op afstroming naar een lager niveau. Figuur 18 laat zien dat grofweg de helft (51%) van de ouders waarvan het kind een vwo-advies heeft gekregen een categorale school als voorkeur aangeeft. Hierbij hebben ouders de voorkeur voor een categoriaal vwo (26%) of een categoriaal gymnasium (25%). De voornaamste reden om te kiezen voor een categoriaal vwo ten opzichte van een categoriaal gymnasium is de mogelijkheid om Grieks en Latijn te laten vallen zonder van school te hoeven wisselen.

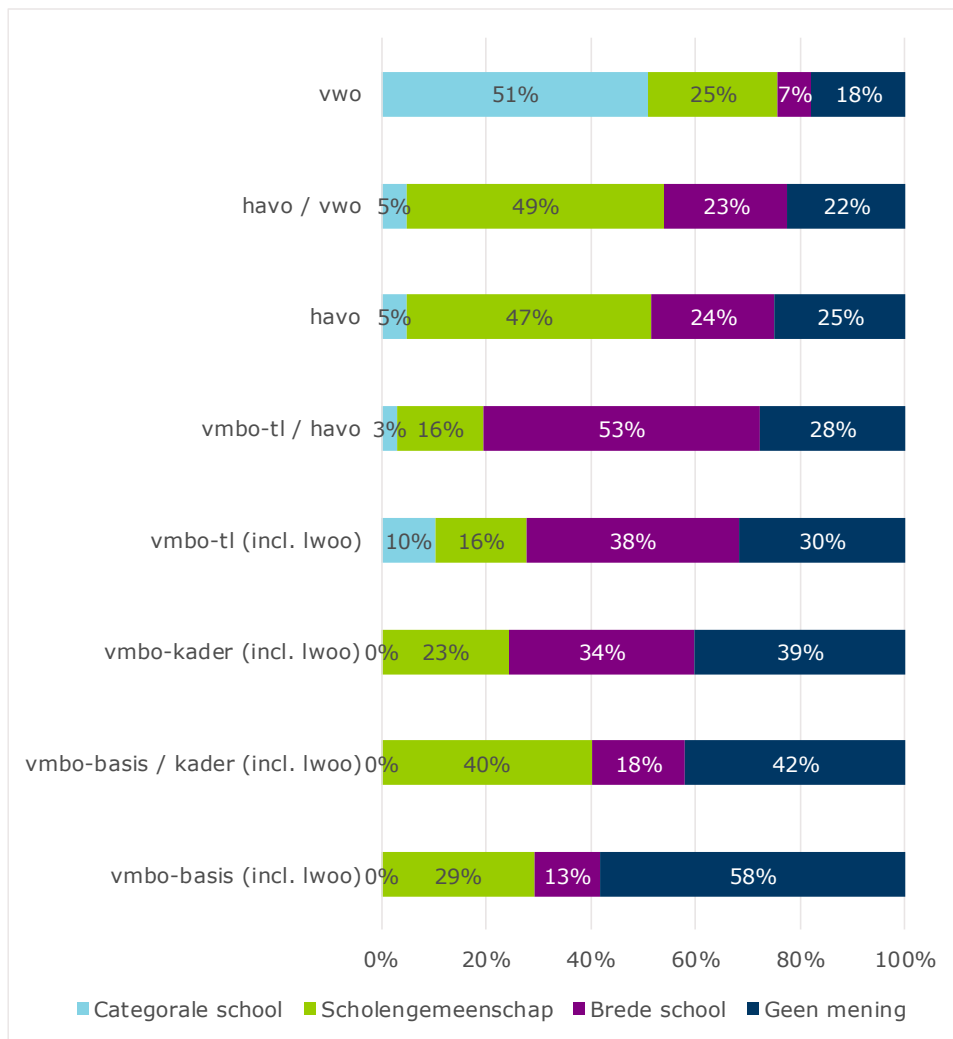
Redenen om voor een (brede) scholengemeenschap te kiezen zijn diversiteit op school, wat bijvoorbeeld als positief wordt gezien voor de sociale ontwikkeling van kinderen), en de mogelijkheid om te kunnen switchen tussen niveaus. Bij een voorkeur voor brede scholengemeenschappen wordt vaak het aanbieden van profielklassen of onderwijstypen zoals tweetalig onderwijs of montessorionderwijs als reden genoemd. Vooral ouders waarvan het kind een havo- of een havo/vwo-advies heeft gekregen geven de voorkeur aan scholengemeenschappen (respectievelijk 49% en 47%), omdat opstromen naar een hoger niveau dan mogelijk is. Dat verklaart ook waarom er vrijwel geen behoefte is aan categorale havoscholen.

Ouders van kinderen met een vmbo-k, vmbo-t of vmbo-t/havo-advies geven het vaakst de voorkeur aan een brede school. Ook dit lijkt vooral te komen door de mogelijkheid om eventueel op te stromen naar een hoger niveau, wat de lage behoefte aan categorale vmbo-t-scholen verklaart. De ouders van kinderen met een vmbo-b/k-advies en een vmbo-b-advies kiezen daarentegen liever voor een scholengemeenschap.

---

²¹ Onder een brede scholengemeenschap onderscheiden we verschillende varianten: vmbo-b, vmbo-k, vmbo-tl, havo en vwo; vmbo-k, vmbo-tl, havo en vwo, vmbo-tl, havo en vwo (enkel atheneum of gymnasium). Onder een scholengemeenschap verstaan we scholen die veelal twee richtingen aanbieden: vmbo-b en vmbo-k, vmbo-b, vmbo-k en vmbo-tl, vmbo-tl en havo, havo en vwo (enkel atheneum of ook gymnasium). Categorale scholen kunnen ingedeeld worden naar categorale vmbo-t, categoriaal havo, categoriaal vwo (atheneum en gymnasium) en categorale gymnasia.

²² Hierbij is rekening gehouden met het schooladvies dat kinderen hebben gekregen: alleen de relevante scholen zijn voorgelegd als optie.

Figuur 18. Voorkeur van ouders m.b.t. type school naar schooladvies kind (n=2.409).²³

Wat opvalt is dat de percentages ten aanzien van 2018 beperkt verschillen²⁴ (zie Tabel 13 en Tabel 14 in bijlage 2, significante stijgingen (dalingen) in groen (rood) aangeduid, uitgaande van tweezijdige toetsing met een toegestane foutmarge van 5%). Er is echter beperkt data beschikbaar (slechts van 2 jaar) om trends en trendbreuken in kaart te brengen. De resultaten dienen dus met voorzichtigheid geïnterpreteerd te worden. Graag verwijzen we in dit kader naar onderzoeken naar voorkeuren in schoolkeuze VO Amsterdam

²³ Zie voetnoot 21 voor de definities van categoriale school, scholengemeenschap en brede school.

²⁴ Er is geen significant verschil in de voorkeur voor categoriale gymnasia en VWO-scholen. De voorkeur voor categoriale vmbo-t scholen is, onder de ouders waarvan het kind een vmbo-t advies gekregen heeft, toegenomen. Onder deze groep ouders is de voorkeur voor een scholengemeenschap met de richtingen vmbo-t en havo daarentegen afgenomen. Daarnaast is de voorkeur voor een brede scholengemeenschap met vmbo-t, havo en vwo significant toegenomen onder ouders waarvan het kind een vmbo-k of een havo-vwo advies kreeg, terwijl de voorkeur voor dit type school onder ouders met een kind met het schooladvies havo gedaald is.

die recentelijk zijn uitgevoerd door de gemeente Amsterdam (Onderzoek, Informatie en Statistiek) en de Vrije Universiteit Amsterdam.²⁵

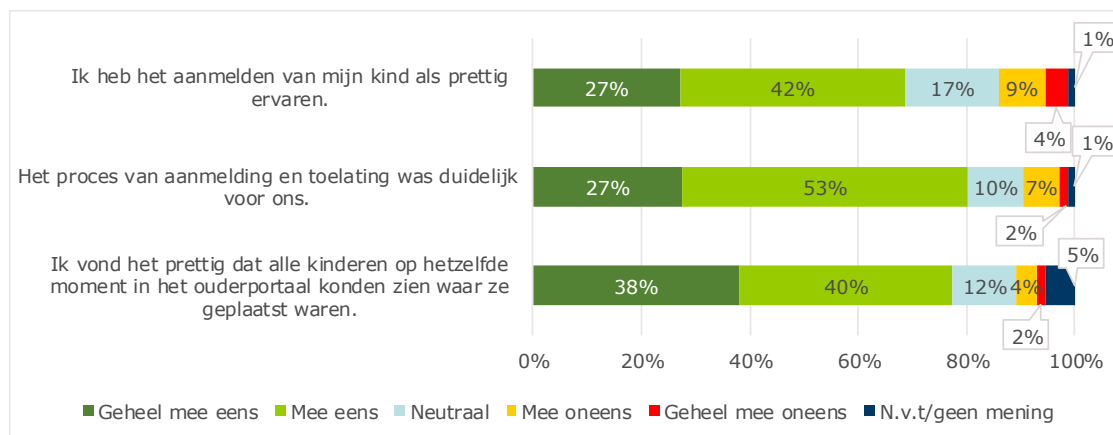
3.4 Aanmelding

Ouders moeten de leerling aanmelden bij de VO-school van eerste voorkeur. Ouders brengen het persoonlijke en door henzelf en de basisschool getekende aanmeldformulier mee. De VO-school van eerste voorkeur neemt de voorkeurslijst en eventuele voorrang over in ELK en print deze ter controle. De ouders en leerling controleren of deze print de correcte informatie bevat. Als het formulier correct is wordt het in tweevoud geprint en ondertekend door ouders. Ook ondertekenen zij voor akkoord voor de voorwaarden voor deelname aan de centrale loting en matching.

3.4.1 Oordeel ouders

Het grootste deel van de ouders heeft het aanmelden van hun kind als prettig ervaren (69%), wat voor 13% van de ouders niet het geval was. Daarnaast gaf 80% van de ouders aan dat het proces van aanmelding en toelating duidelijk voor hen was (zie Figuur 19). Uit de open toelichting blijkt echter wel dat er behoefte is aan meer transparantie omtrent de daadwerkelijke loting.

Het feit dat alle kinderen op hetzelfde moment zien van welke school zij een plaatsingsaanbod ontvangen, wordt (zeer) prettig ervaren door 78% van de ouders.

Figuur 19. Oordeel ouders aanmeldprocedure (n=2.409)

In een interview wordt gepleit voor meer duidelijkheid over de juridische status van de lotingsuitslag: is het plaatsingsaanbod een 'reservering' of een formele toelating?

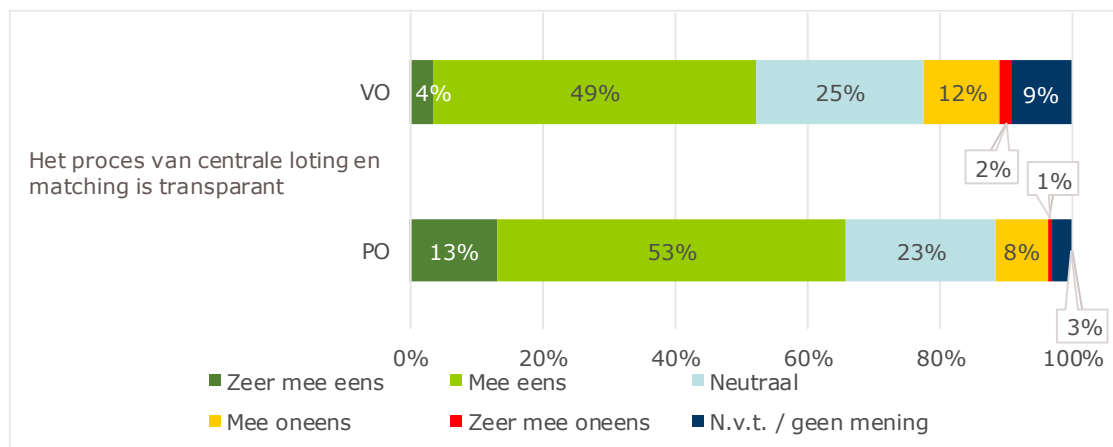
²⁵ B. van der Klaauw, H. Oosterbeek en S. Sóvágó (2018) Determinanten van voorkeuren voor VO-scholen in Amsterdam, VU en UvA; L. Cohen, M. van der Wouden, J. Kuyvenhoven en E. Jakobs (2018) Schoolkeuze VO. Hoe kiezen Amsterdamse leerlingen een middelbare school? Onderzoek, Informatie en Statistiek (OIS).

3.4.2 Oordeel scholen

Het merendeel van de respondenten vanuit zowel PO en VO is van mening dat de centrale loting en matching transparant is (zie Figuur 20). Toch vindt 14% van de VO-scholen en 9% van de PO-scholen de procedure niet transparant. De Loting en Matching kent een aantal momenten waarop de plaatsing nog kan veranderen (o.a. afhandeling reservelijsten, heroverweging, afrondingsfase). In de open toelichting geven scholen aan dat er veel momenten zijn waarop de plaatsing verandert en dat hierdoor het proces minder transparant wordt geacht. In de interviews gaven gesprekspartners aan behoefte te hebben aan meer inzicht in de werking van de handmatige plaatsing van leerlingen ten behoeve van realisatie van de plaatsingsgarantie.

Uit interviews en open antwoorden blijkt dat enkele VO-scholen de fysieke aanmelding niet meer van deze digitale tijd vinden (het kost tijd en is administratief omslachtig). Andere VO-scholen waarderen juist het persoonlijke aspect van de aanmelding.

Figuur 20. Oordeel VO-scholen (n=111) en PO-scholen (n=302) transparantie loting en matching scholen

Dit jaar is ter verwezenlijking van de plaatsingsgarantie een beroep gedaan op de LMS-capaciteitsuitbreiding (maximaal 4% per capaciteitsgroep). Uit open antwoorden blijkt dat VO-scholen inzet van deze 4% onvoldoende transparant achten. De Kernprocedure geeft geen richtlijnen af over de geldigheid van deze capaciteitsuitbreiding in de afrondingsfase, heroverwegingsfase en in de afhandeling van reservelijsten. In de praktijk werd in de afrondingsfase uitgegaan van de vergrote²⁶ capaciteit. Gesprekspartners gaven aan de voorkeur te hebben om deze LMS-capaciteitsuitbreiding enkel in te zetten als noodmiddel voor het waarmaken van de plaatsingsgarantie, en niet voor latere fases of voor de afhandeling van reservelijsten. Twee gesprekspartners geven aan baat te zien in een grotere flexibele capaciteit dan deze 4%, in de vorm van bijvoorbeeld samenwerking tussen scholen en/of inzet van flexibele klassen.

Tot slot blijkt uit open antwoorden van scholen dat er onvrede is over het kenmerk van het algoritme dat leerlingen met een school als eerste voorkeur uiteindelijk niet op die school

²⁶ De oorspronkelijke capaciteit plus de extra capaciteit ingezet om de plaatsingsgarantie waar te maken (LMS-capaciteitsuitbreiding).

geplaatst kunnen worden, terwijl leerlingen met een lagere voorkeur daar wel geplaatst worden. Enkele VO-scholen geven aan dat dit zorgt voor onnodig veel zijinstroom en uitstroom gedurende het eerste schooljaar en in andere leerjaren.

3.5 Afrondingsfase

Wanneer een leerling op 4 april geen plaatsingsaanbod kon worden gedaan omdat de voorkeurslijst te kort was (dus korter dan de minimale lijstlengte om de plaatsingsgarantie te kunnen hebben, zie ook paragraaf 2.2), dan kreeg de leerling de mogelijkheid om opnieuw een voorkeurslijst op te stellen met hierop VO-scholen die nog plek hebben. Ook leerlingen die wel een plaatsingsaanbod hebben ontvangen van een school op de voorkeurslijst maar om welke reden dan ook toch van gedachten zijn veranderd, kunnen het plaatsingsaanbod afwijzen en opnieuw meeloten.

Binnen een week geven de VO-scholen met beschikbare plekken extra voorlichting en gaan de ouders de leerlingen opnieuw aanmelden met een voorkeurslijst bij de VO-school van (nieuwe) eerste voorkeur. Deze leerling zal dan in de afrondingsfase nogmaals in de centrale loting en matching deelnemen. In de afrondingsfase, krijgen de leerlingen een nieuw lotnummer. Een belangrijk aandachtspunt blijft het beperkte tijdspad: in minder dan een week moet de uitslag van de loting worden verwerkt en moet een nieuwe voorkeurslijst worden aangeleverd.

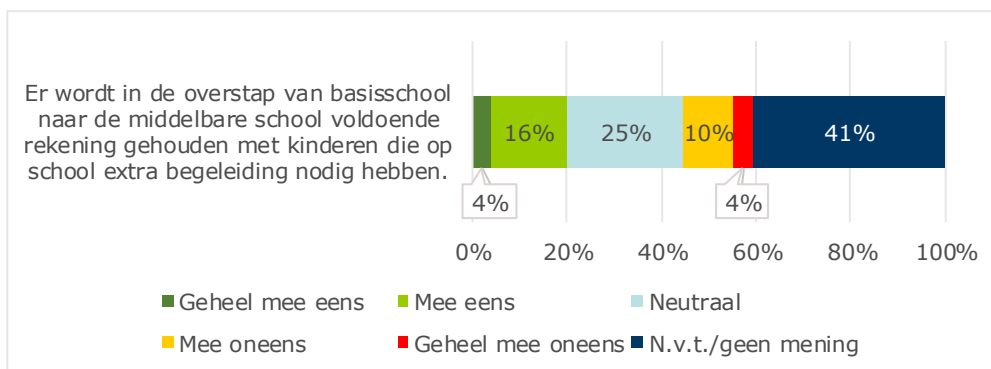
In de open toelichting wordt aangegeven behoefte te zijn aan informatie over de te volgen stappen in de afrondingsfase. De informatievoorziening over de afrondingsfase wordt gezien als beperkt.

3.6 Behandelfase

Na de Centrale Loting & Matching zullen de VO-scholen de ondersteuningsbehoefte van de gematchte leerlingen in kaart brengen. In veel gevallen gaan de VO-scholen hierover in gesprek met de basisschool en indien gewenst met de ouders en de leerling zelf. Dit met als belangrijkste doel om de leerlingen passend onderwijs te kunnen bieden op hun nieuwe school.

3.6.1 Oordeel ouders

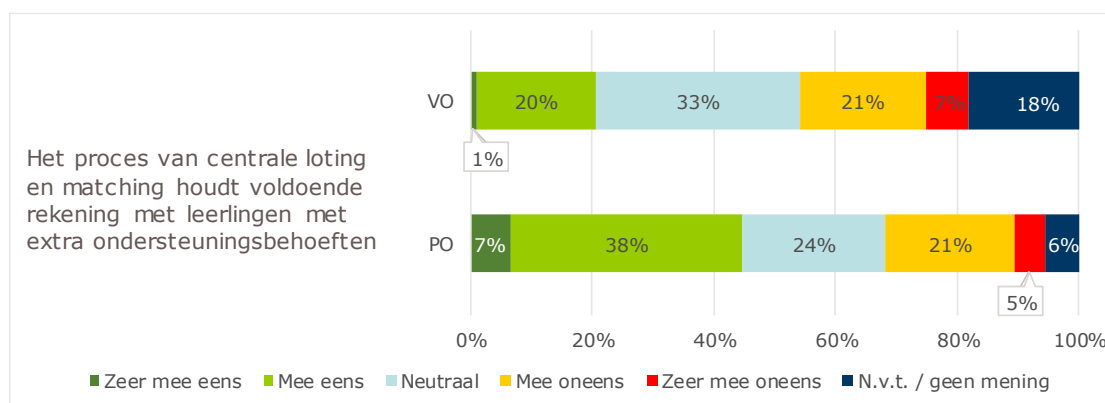
Een deel van de ouders geeft aan niet te kunnen oordelen over de mate waarin er rekening gehouden wordt met leerlingen die extra begeleiding nodig hebben op school (41%, zie Figuur 21), hoogstwaarschijnlijk omdat zij hier zelf niet mee te maken hebben. 20% van de ouders vindt dat er voldoende rekening wordt gehouden met leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte. 14% van de ouders is het hier echter niet mee eens en vindt dat hier niet voldoende zorg voor wordt gedragen in de overstap van PO naar VO. Figuur 35 in Bijlage 2 geeft een beeld van de verdeling van reacties van ouders op deze stelling naar schooladvies. Hier valt op dat het percentage ouders dat geen mening heeft over deze stelling toeneemt met het schooladvies.

Figuur 21. Oordeel ouders omtrent rekeninghouden met leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte (n=2.409)

3.6.2 Oordeel scholen

Aan respondenten van PO- en VO-scholen is gevraagd in hoeverre zij van mening zijn dat de centrale loting en matching voldoende rekening houdt met leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften²⁷. De meningen hierover verschillen sterk. Van de VO-scholen vindt 21% dat dit wel zo is, 28% van niet en 33% is neutraal. Ook de mening van PO-scholen verschilt sterk; hoewel bijna de helft (45%) vindt dat er voldoende rekening wordt gehouden met ondersteuningsbehoeften, vindt tegelijkertijd 26% dat dit niet zo is en 24% is neutraal.

Figuur 22. Oordeel VO-scholen (n=111) en PO-scholen (n=302) omtrent rekeninghouden met leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte

In interviews en open antwoorden geven diverse VO-scholen aan dat informatie over ondersteuningsbehoeften in sommige oki-docs ontbreekt (zie ook paragraaf 3.1). Ook wordt er soms geen lwoo afgegeven terwijl dit wel uit de gegevens blijkt, dit is zorgelijk wanneer de leerling op een school geplaatst wordt die geen lwoo biedt. VO-scholen zijn verplicht passend onderwijs te bieden en moeten dan een oplossing zoeken voor die leerling (binnen de eigen school of op een andere VO-school).

²⁷ Elke school biedt basisondersteuning aan leerlingen. Daarnaast zijn er VO-scholen die extra ondersteuning kunnen bieden aan leerlingen die dat nodig hebben, zoals leerwegondersteuning (lwoo), maatwerk op een reguliere VO-school, een plek op een tussenvoorziening of voortgezet speciaal onderwijs (VSO).

PO-scholen geven in open antwoorden aan dat de loting en matching voor leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften lastig is; het is niet mogelijk om maatwerk te bieden en er gelden hier geen uitzonderingen of voorrangregels voor. Ook is er voor leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften soms te weinig keuze (aanbod van lwoo, hoogbegaafdheid, leerlingen die tussen tussenvoorziening en regulier onderwijs invallen). Enkele PO-scholen suggereren om buiten het lotingssysteem om een geschikte school te zoeken voor leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoeften. Dit kan eventueel op voordracht van een adviseur passend onderwijs maar in ieder geval in overleg met betrokkenen. Een gesprekspartner beveelt aan om de toepassing van deze uitzondering af te bakenen voor een specifieke groep leerlingen: die in het (speciaal)basisonderwijs reeds ondersteuning met een wettelijk ontwikkelingsperspectief heeft en uitstroomt naar het regulier VO. Hierbij wordt aanbevolen dit proces in de tijd parallel te laten lopen aan de overstap van leerlingen naar het PrO of VSO.

3.7 Heroverwegingsfase

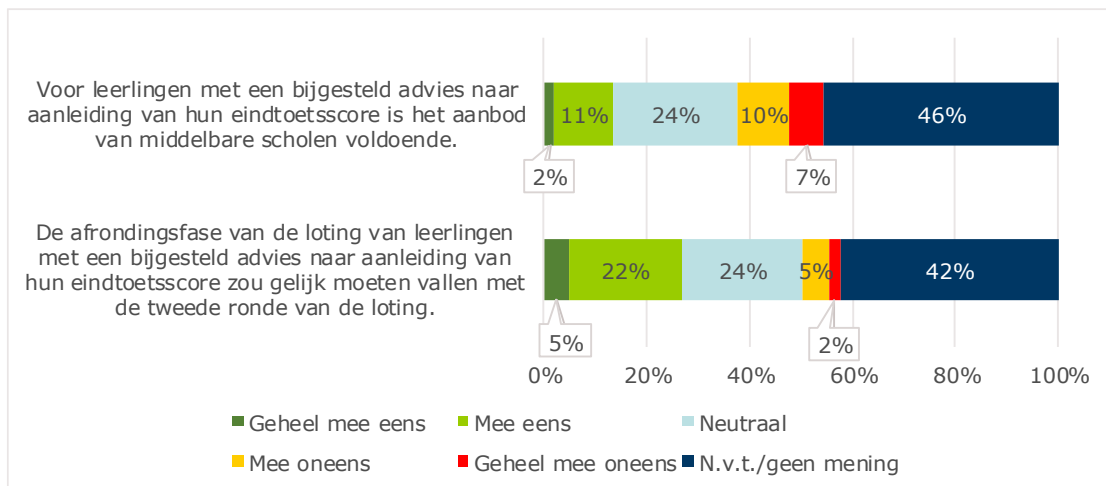
Wanneer een leerling een hogere score haalt op de eindtoets dan het basisschooladvies luidde, dan kunnen de ouders en de leerling in gesprek gaan met de basisschool om het basisschooladvies te heroverwegen. Het advies kan worden opgehoogd, tenzij de basisschool een onderbouwing geeft waarom dit onwenselijk is (of wanneer ouders en/of de leerling dit niet willen). Ouders en leerlingen moeten in dat geval in gesprek met de school van eerste voorkeur om te kijken of er plek is op de school. Kan dit niet, dan zullen de ouders en de leerling, indien nodig in overleg met de basisschool, de leerling aanmelden bij een VO-school die het passende onderwijsniveau aanbiedt en nog een plek heeft.

3.7.1 Oordeel ouders

In de interviews komt naar voren dat er behoefte is aan gedetailleerde informatie over de te nemen stappen na een opgehoogd advies. De informatievoorziening wordt gezien als versnipperd en tegenstrijdig. Dit hangt samen de onduidelijkheid die er bij VO-scholen bestond over inzet van de LMS-capaciteitsuitbreiding in de afrondings- en heroverwegingsfase. Hierdoor was het niet duidelijk of op bepaalde scholen nu wel of geen plaats was.

Een groot deel van de ouders (46%, zie Figuur 23) kan geen oordeel vellen over het schoolaanbod voor leerlingen met een bijgesteld advies (heroverwegers), omdat niet iedereen daarmee te maken krijgt (dit jaar kreeg 13 % van de leerlingen een bijgesteld advies). Afgezien van de ouders die hier neutraal tegenover staan (of geen mening hebben), geeft het grootste deel van de ouders (17%) aan dat het aanbod van VO-scholen voor heroverwegers onvoldoende is.

De heroverwegingsfase vindt plaats na de loting en matching en de afrondingsfase. Hierdoor is het grootste deel van de beschikbare plekken op scholen al vergeven voordat leerlingen eventueel een bijgesteld advies ontvangen. Met de suggestie om de heroverwegings- en de afrondingsfase gelijk te laten plaatsvinden is 27% van de ouders het eens, 24% is neutraal en 42% heeft hier geen mening over. Als we inzoomen op ouders van leerlingen met een bijgesteld advies (n=474) komt het volgende beeld naar voren: 36% is het eens, 33% is neutraal en 21% heeft hier geen mening over.

Figuur 23. Oordeel ouders aanbod scholen bij een bijgesteld advies (n=2.409)

De afhandeling van reservelijsten heeft voorrang op deze van heroverwegers. In de interviews komt naar voren dat heroverwegers dit als negatief ervaren. Zij voelen zich letterlijk achterin de rij gezet.

3.7.2 Oordeel scholen

Uit interviews blijkt dat PO-scholen ouders over het algemeen adviseren om brede scholen op de voorkeurslijst te zetten als wordt verwacht dat een kind eventueel een bijgesteld advies krijgt. Er bestaat bij zowel PO- als bij VO-scholen verwarring over de procedure bij heroverweging. VO-scholen worden gebeld door ouders met vragen over ophoging van het advies ouders en moeten deze dan teleurstellen omdat ze geen plek hebben. Als scholen wel plek hebben, komt er in sommige gevallen een plek vrij op het oorspronkelijke niveau. De reservelijst is echter niet gekoppeld aan systeem met opgehoogde adviezen en daardoor kunnen scholen geen nieuwe leerlingen benaderen voor het niveau waarop ze plek hebben.

Idealiter zouden het schooladvies en de uitslag van de eindtoets samenvallen, zodat leerlingen met een bijgesteld advies hiermee rekening kunnen houden bij het opstellen van de voorkeurslijst en de VO-scholen met hun formatie. Diverse scholen hekelen het huidige tijds- pad waarbij er ook na de loting en matching nog vele verschuiving plaatsvinden. Momenteel is het echter binnen de huidige wettelijke kaders niet mogelijk om de timing van de eindtoets aan te vervroegen. Het afnamemoment van de eindtoets is aan verandering onderhevig, bij voortvarende besluitvorming is het mogelijk dat nieuwe regelgeving gaat gelden vanaf schooljaar 2021-2022.²⁸

De meningen over het uitstellen van de loting en matching tot ná heroverweging verschillen blijkt uit interviews. Tabel 4 zet genoemde voor- en nadelen uiteen.

²⁸ Bron: Kamerbrief met reactie op eindevaluatie wet Eindtoetsing po (21 juni 2019).

Tabel 4. Voor- en nadelen van het samenvoegen van de afrondings- en heroverwegingsfase

Voordelen	Nadelen
<ul style="list-style-type: none"> • Alles kan administratief in één keer afgehandeld worden. 	<ul style="list-style-type: none"> • Administratie van de heroverwegings en afrondingsfase vindt plaats tijdens een drukke eindexamenperiode.
<ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen die voorheen zouden deelnemen aan de afrondingsfase krijgen langer de tijd (tot aan juni) om een nieuwe voorkeurslijst op te stellen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen die deelnemen aan de afrondingsfase weten pas in juni op welke school zij terecht kunnen. Hierdoor verkeren zij lang in onzekerheid.
<ul style="list-style-type: none"> • Door het aantal stappen te verkleinen wordt het proces overzichtelijker. 	<ul style="list-style-type: none"> • VO-scholen krijgen pas later informatie over het plaatsingsaanbod aan leerlingen die deelnemen aan de afrondingsfase. (i.v.m. formatieplanning)
<ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen die voorheen zouden deelnemen aan de heroverwegingsfase en niet geplaatst kunnen worden conform hun eerdere plaatsingsaanbod dienen nu een voorkeurslijst op te stellen en aan een loting mee te doen. Hiermee wordt in de optiek van geïnterviewden de transparantie van de procedure vergroot. 	<ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen die voorheen zouden deelnemen aan de heroverwegingsfase konden voorheen één op één schakelen met scholen waar nog plaats is. Zij moeten nu veel meer inspanningen leveren (voorkeurslijst opstellen) en hen wordt de onzekerheid en stress van een loting geïntroduceerd.
<ul style="list-style-type: none"> • Op het moment van heroverweging zijn meer plaatsen beschikbaar.²⁹ In theorie zou dit kunnen leiden tot een ruimere keuze aan scholen voor heroverwegers. 	<ul style="list-style-type: none"> • In de afgelopen jaren bleef de schoolkeuze in de afrondingsfase in vergelijking met de heroverwegingsfase echter nagenoeg hetzelfde; het is de ervaring dat in de afrondingsfase beperkt tot geen scholen vollopen.

3.8 Hardheidsclausule

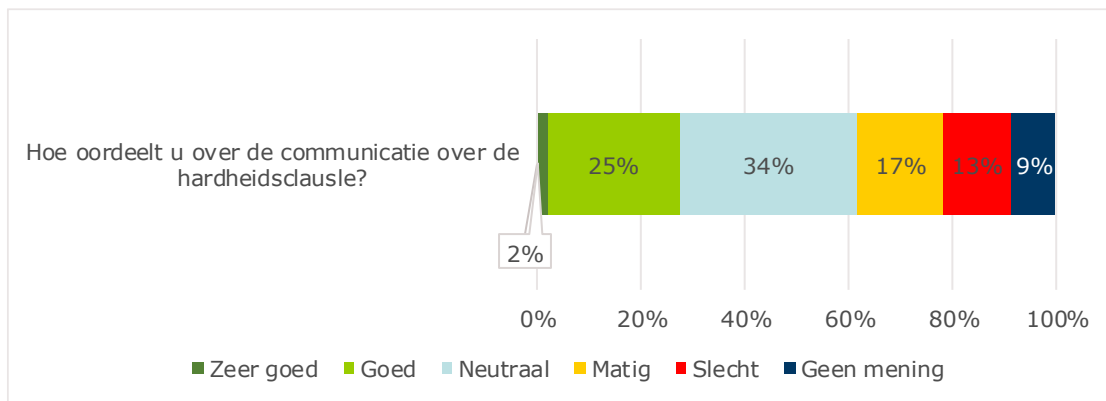
Ouders kunnen een beroep doen op de hardheidsclausule wanneer zij van mening zijn dat voor hun kind een plaatsing op een specifieke VO-school noodzakelijk is. Dit moet op grond van een combinatie van individuele persoonlijke kenmerken, een gezondheids- en/of thuis-situatie zijn die een specifiek aanbod geëigend maakt. Elke VO-school kan maximaal 2% van het aantal beschikbare plekken in de eerste klas inzetten voor leerlingen die een beroep op de hardheidsclausule doen.

3.8.1 Oordeel ouders

79% van de ouders geeft aan niet bekend te zijn met de hardheidsclausule. Ouders die er wel van wisten geven aan dat ze er wel gehoord hebben maar dat het hen niet verder is uitgelegd. Anderen geven aan dat ze pas laat (na de loting) van de hardheidsclausule hoorden. Enkele ouders geven aan dat ze meer voorbeelden in de gids hierover zouden willen zien over wanneer deze gebruikt kan worden.

---

²⁹ Leerlingen aan wie voorheen in de afrondingsfase een plaatsingsaanbod was gedaan hebben nu nog geen nieuw plaatsingsaanbod ontvangen.

Figuur 24. Oordeel ouders communicatie van hardheidsclausule (n=2.409)

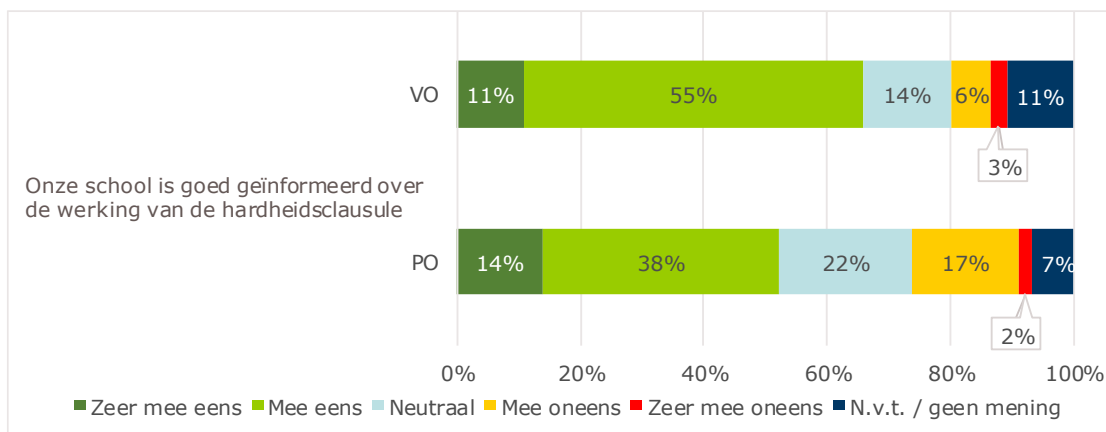
3.8.2 Oordeel scholen

Ook dit jaar is het gebruik van de hardheidsclausule een aandachtspunt (zie Figuur 25). Vorig jaar gaf 21% van alle scholen aan niet goed geïnformeerd te zijn, dit jaar is dat percentage gedaald tot 16%. Hoewel de meerderheid van de PO-scholen aangeeft goed op de hoogte te zijn (52%) is een deel van PO-scholen nog niet goed geïnformeerd. Deze PO-scholen geven in open antwoorden aan dat er onduidelijkheid is over hun rol (wie doet wat), in welke gevallen de hardheidsclausule ingezet kan worden (verschilt per school) en de besluitvorming hierover.

Ongeveer tweederde van VO-scholen geeft aan goed op de hoogte te zijn van de hardheidsclausule maar men merkt dat het voor ouders niet altijd duidelijk is. Het is aan de VO-scholen of diens bestuur om te beoordelen of een beroep op de hardheidsclausule wordt gehonoreerd. Dit werkt verschillende aanpakken in de hand. Het is hierdoor voor ouders en PO-scholen onduidelijk wanneer een beroep op de hardheidsclausule reëel is, hoe moet bijvoorbeeld worden omgegaan met hoogbegaafde kinderen?

Geïnterviewden noemen als knelpunt dat de hardheidsclausule niet ingezet kan worden na de aanmeldprocedure³⁰ terwijl soms bij de controle van oki-docs blijkt dat er sprake is van een schrijnende situatie waarvoor VO-scholen graag de hardheidsclausule in had willen zetten. Daarnaast kunnen ook tussen aanmelding en matching en na matching een onvoorziene omstandigheden voordoen. In deze gevallen kan de hardheidsclausule niet meer worden toegepast, en dit wordt gezien als problematisch door gesprekspartners. Hoewel er dan wel een bijzonder verzoek worden ingediend bij de school van eerste voorkeur, waarmee ook kan worden besloten dat directe plaatsing gegrond is, geeft een aantal gesprekspartners aan liever de hardheidsclausule ook in een later stadium toe te kunnen passen.

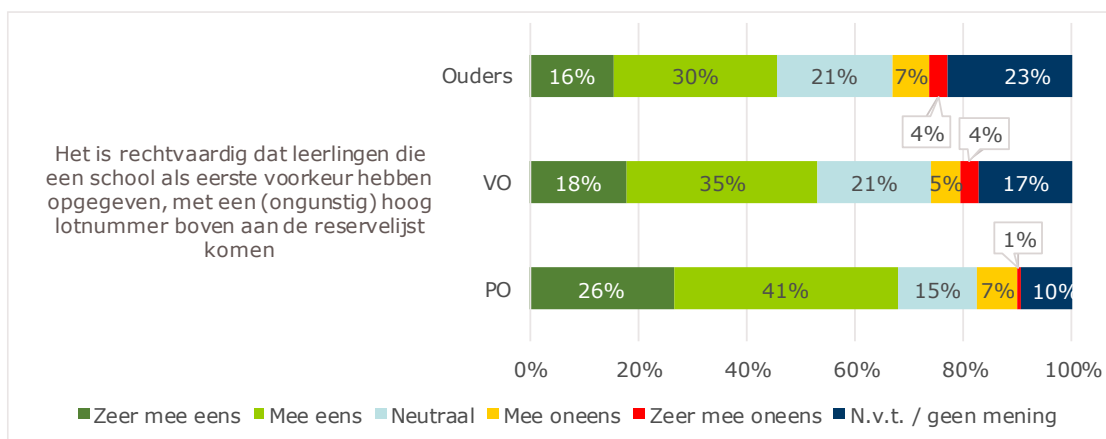
³⁰ Ouders en leerling moeten zich voorafgaand aan de sluiting van de aanmeldperiode verzekeren van een plek op de VO-school middels de hardheidsclausule.

Figuur 25. Oordeel VO-scholen (n=111) en PO-scholen (n=302) over de informatievoorziening hardheidsclausule.

3.9 Reservelijsten

Ten opzichte van vorig jaar is een wijziging doorgevoerd met betrekking tot de opbouw van de reservelijsten. In 2018 werd de positie van een leerling op de reservelijst bepaald door het lotnummer en de positie van de school op de voorkeurslijst van de betreffende leerling (voor 2018 werd de rangschikking enkel gebaseerd op lotnummer). Hoe hoger de positie van een school op de voorkeurslijst, hoe hoger de positie van de leerling op de reservelijst van deze school. Naar aanleiding van de evaluatie van de Kernprocedure uit 2018 is besloten de werking van het lotnummer om te draaien, zodat een ongunstiger lotnummer tot een hogere positie op de reservelijst leidt. Hierdoor ondervinden leerlingen geen twee keer nadeel van een ongunstig lotnummer. Deze aanpassing wordt over het algemeen gewaardeerd (zie Figuur 26) hoewel met name ouders hier geen duidelijke mening over hebben. Een groot deel van de ouders heeft dan ook niet te maken met de reservelijst (83% van de leerlingen is geplaatst op de school van eerste voorkeur).

Figuur 26. Mening gewijzigde opbouw reservelijst ouders (n=2.409), VO-scholen (n=111) en PO-scholen (n=302)

Diverse gesprekspartners zouden graag willen dat heroverwegers voorrang krijgen op de reservelijst. Momenteel stelt de Kernprocedure dat de reservelijsten voorrang hebben op de heroverwegers. Hierbij is het onduidelijk of dit ook geldt voor leerlingen die reeds een plaatsingsaanbod (op basis van het oude schooladvies) hebben ontvangen, maar die op diezelfde school op een hoger onderwijsniveau wensen te worden ingedeeld.

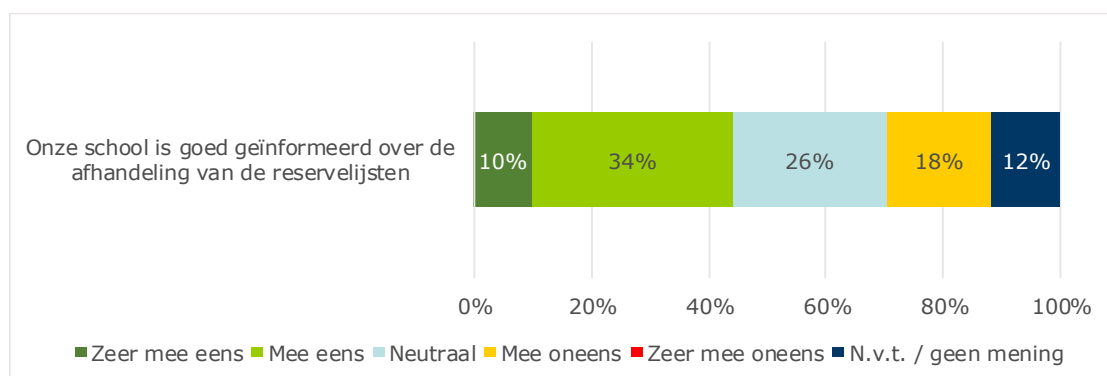

Ook is er geopperd om de reservelijsten helemaal af te schaffen en de plekken die vrij komen te benutten om maatwerk te kunnen bieden aan zorgleerlingen. Dit vereist volgens de respondenten wel centrale regie en een helder beoordelingskader.

Enkele ouders geven in de open antwoorden aan graag inzicht te willen op welke plek hun kind op de reservelijst staat om in te kunnen schatten of er nog een kans is dat de plaatsing wijzigt.

Ook dit jaar zijn andere varianten geopperd om de reservelijst op te bouwen. Bijvoorbeeld het idee om enkel kinderen buiten hun top 5 (of top 3) in aanmerking te laten komen voor een plek op de reservelijst. Eventueel kan hierin nog gevarieerd worden naar lengte van de voorkeurslijst per advies.

Over het algemeen vinden de betrokkenen de werking van de reservelijsten helder. Toch geeft in de vragenlijst nog 18% van de VO-scholen aan niet goed geïnformeerd te zijn over afhandeling. Ook in gesprekken met VO-scholen blijkt dat er nog onduidelijkheden zijn met betrekking tot de afhandeling van de reservelijst. Ten eerste zorgt ook hier de LMS-capaciteitsuitbreiding voor onduidelijkheid. Het ELK-systeem gaat in de afhandeling van reservelijsten uit van de vergrote capaciteit, inclusief de extra capaciteit die scholen eventueel gecreëerd hebben ten behoeve van het waarmaken van de plaatsingsgarantie. Niet alle VO-scholen gingen uit van deze vergrote capaciteit bij het afhandelen van de reservelijsten. Hierdoor ontstond verwarring. OSVO heeft daarom in de communicatie aangegeven dat in de afhandeling van reservelijsten uitgegaan dient te worden voor de vergrote capaciteit.³¹ Niet alle scholen zijn positief over deze keuze, zij zien de vergrote capaciteit als een noodmiddel en zetten deze liever niet in voor de afhandeling van reservelijsten.

Figuur 27. Oordeel VO-scholen (n=111) over afhandeling reservelijsten.

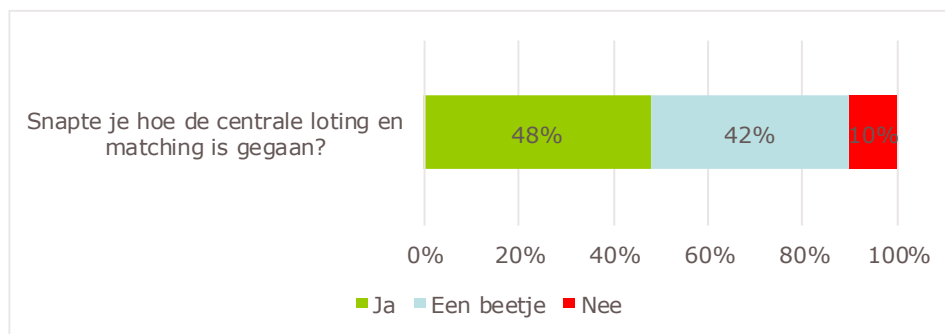
In het tijdpad van de Kernprocedure staat vastgelegd dat ouders van leerlingen met een bijgesteld advies in gesprek kunnen met de VO-school van plaatsing, over de mogelijkheid voor de leerling om ingedeeld te worden op een hoger onderwijsniveau. In sommige gevallen leidt dit tot interne verschuiving in de indeling van de brugklassen van de betreffende school. Ten gevolge van deze verschuivingen komt de beschikbare capaciteit zoals vastgelegd in ELK niet meer overeen met de werkelijk beschikbare capaciteit. De vrijgekomen capaciteit op lagere niveaus ten behoeve deze verschuiving is niet zichtbaar in ELK. Aan de andere kant

³¹ Tekst persbericht: *De reservelijsten worden door de voorgezet onderwijs scholen ingezet op het moment dat er een plek vrijvalt op de betreffende school. Dit geldt voor iedere vrijvallende plek, ook als deze school tijdens de loting en matching de capaciteit eerder al heeft vergroot. Zie www.verenigingosvo.nl*

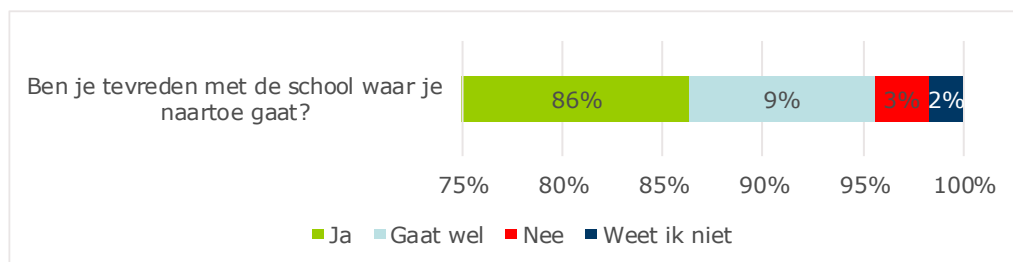
lijkt de ingevulde capaciteit op hogere niveaus in ELK nog steeds vrij beschikbaar. Het gevolg is dat leerlingen op de reservelijst voor de niveaus waar wel plaats is kunnen niet worden benaderd, terwijl leerlingen op de reservelijst waar geen plaats is automatisch worden vrijgegeven.

3.10 Tevredenheid met de plaatsing

Aan kinderen is gevraagd in hoeverre ze begrijpen hoe het proces van de loting en matching is gegaan en of tevreden zijn met de VO-school waar ze na de zomervakantie naartoe gaan. Een kleine helft van de leerlingen geeft aan het proces te begrijpen (48%) en 42% zegt het "een beetje" te begrijpen (zie Figuur 28). Figuur 29 laat zien dat 86% van de kinderen aangeeft tevreden te zijn, wat ongeveer gelijk is aan het percentage van vorig jaar (87%).

Figuur 28. Begrijpen procedure door leerlingen (n=2.070)

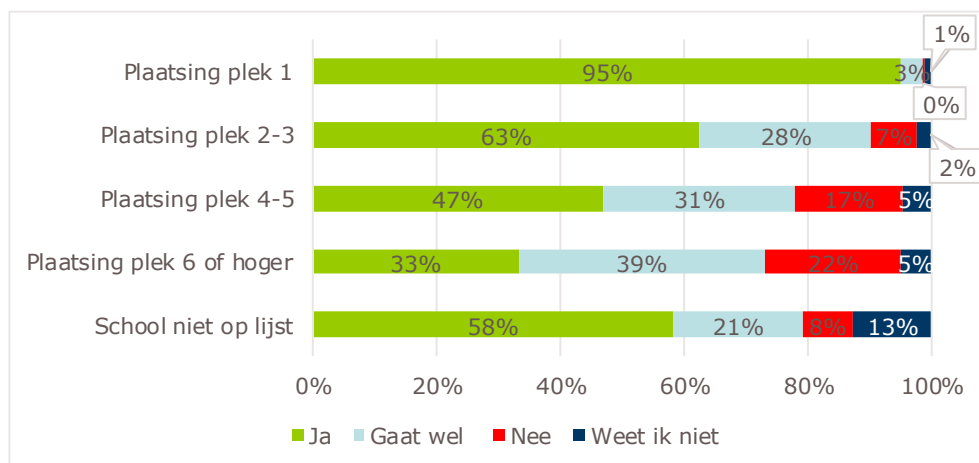

Figuur 29. Tevredenheid leerlingen met VO-school (n=2.065)

De tevredenheid hangt logischerwijs samen met de plek van de betreffende VO-school op de voorkeurslijst van de leerlingen (zie Figuur 30). Vrijwel alle leerlingen die op de school van eerste voorkeur geplaatst zijn, zijn tevreden (95%, 3% "gaat wel"). Het aandeel leerlingen dat tevreden is neemt af en het aandeel leerlingen dat aangeeft niet tevreden te zijn neemt toe wanneer zij een plaatsingsaanbod hebben ontvangen van een school dat lager op hun voorkeurslijst stond.

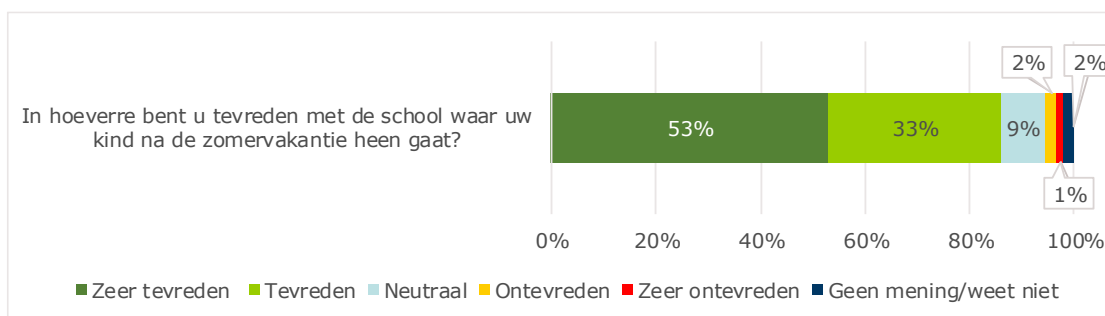
Opvallend is dat het grootste deel van de leerlingen die op een school is geplaatst die niet op de voorkeurslijst opgenomen was, tevreden is (58%, 14 leerlingen). Omdat respondenten niet is gevraagd dit antwoord toe te lichten kan niet met zekerheid worden gesteld wat hiervoor een verklaring is. Wat wel duidelijk is dat deze leerlingen een te korte lijst hebben ingeleverd. Dit zou kunnen zijn omdat dit leerlingen zijn die woonachtig zijn in een randgemeente die één of enkele populaire Amsterdamse VO-scholen op hun voorkeurslijst hebben gezet, met hierbij in het achterhoofd dat ze zich bij eventuele uitlotting inschrijven op de school in de eigen gemeente.

In de Bijlage 2 geven we een additionele uitsplitsing van de tevredenheid van leerlingen naar basisschooladvies (Tabel 15).

Figuur 30. Tevredenheid leerlingen naar plaatsingsaanbod (n=2.043)³²

Net als bij de leerlingen geeft 86% van de ouders aan (zeer) tevreden te zijn met de uitslag van de loting en matching (zie Figuur 31), wat vergelijkbaar is met vorig jaar (87%). 3% van de ouders is (zeer) ontevreden met de school waar hun kind na de zomervakantie naartoe gaat. Uit de open vragen blijkt dat ouders die niet tevreden zijn met het plaatsingsaanbod soms niet goed weten dat deelname aan de afrondingsfase een optie is, aangezien 18 van de 592 ouders die een toelichting gaf op de informatievoorziening rondom de procedure duidelijkheid misten over mogelijke vervolgstappen bij ontevredenheid met het plaatsingsaanbod.

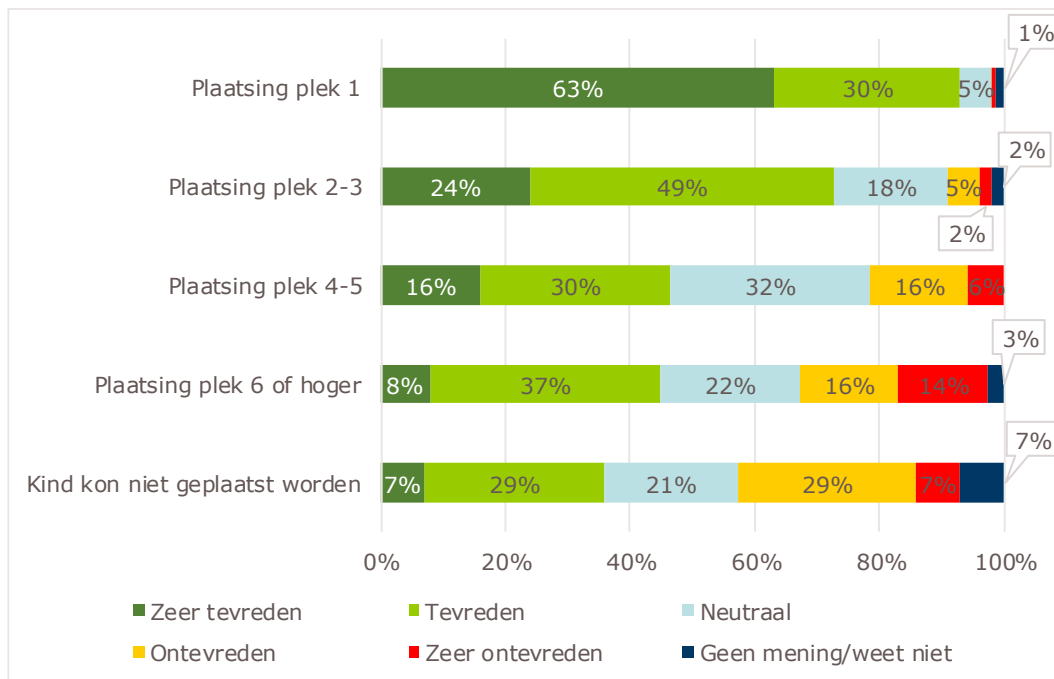

Figuur 31. Tevredenheid ouders met het plaatsingsaanbod (n=2.409)

Ook de tevredenheid onder ouders met de uitslag van de loting en matching lijkt samen te hangen met de plek van de VO-school op de voorkeurslijst (zie Figuur 32). 93% van de ouders waarvan het kind op de school van eerste voorkeur is geplaatst, is (zeer) tevreden met de plaatsing. Het aandeel (zeer) tevreden ouders met een kind dat geplaatst is op een school buiten zijn/haar top 5 ligt aanzienlijk lager (45%). Ouders zijn over het algemeen minder tevreden dan kinderen wanneer hun kind niet op een school op de lijst geplaatst kon

³² $n_{plek\ 1}=1.589$, $n_{plek\ 2-3}=302$, $n_{plek\ 4-5}=64$, $n_{plek\ 6\ of\ hoger}=64$, $n_{school\ niet\ op\ lijst}=24$.

worden. Wederom lijkt het de hoogte van het schooladvies niet samen te hangen met de mate waarin ouders tevreden zijn (zie Tabel 15).

Figuur 32. Tevredenheid ouders naar plaatsingsaanbod ($n=2.327$)³³

De afnemende tevredenheid onder (ouders van) leerlingen bij plaatsing op een school die lager op de voorkeurslijst was opgenomen sluit aan bij de meningen van ouders en leerlingen omtrent welke plaats op de voorkeurslijst nog acceptabel gevonden wordt (zie Tabel 5). 63% van de ouders zou een plaatsingsaanbod binnen de top 3 nog acceptabel vinden. Van de leerlingen vindt 55% dit acceptabel. De acceptatie neemt daarna snel af. De percentages zijn vergelijkbaar met voorgaande jaren. In Tabel 16 en Tabel 17 in Bijlage 2 worden deze antwoorden uitgesplitst naar basisschooladvies. Net als vorig jaar blijkt dat maar een klein deel van de ouders leerlingen die een vmbo-b, vmbo-b/k of vmbo-k-advies ontvangen hebben een plaatsing op een school in de top 3 nog acceptabel vinden (21% van de ouders en 17% van de leerlingen), terwijl deze percentages voor de hogere niveaus hoger liggen. Een gesprekspartner noemt als mogelijke verklaring dat deze scholen sterk verschillen in de onderwijsinvulling (iPad-gebruik, blokken, sportklas).

³³ Exclusief de ouders die aangaven niet meer te weten op welke plek op de voorkeurslijst de VO-school stond en de ouders waarvoor dit niet van toepassing was; $n_{\text{plek 1}}=1.829$, $n_{\text{plek 2-3}}=339$, $n_{\text{plek 4-5}}=69$, $n_{\text{plek 6 of hoger}}=76$, $n_{\text{kind kon niet geplaatst worden}}=14$

Tabel 5. Oordeel plek voorkeurslijst ouders en leerlingen (n ouders=2.409, n leerlingen=2.067)

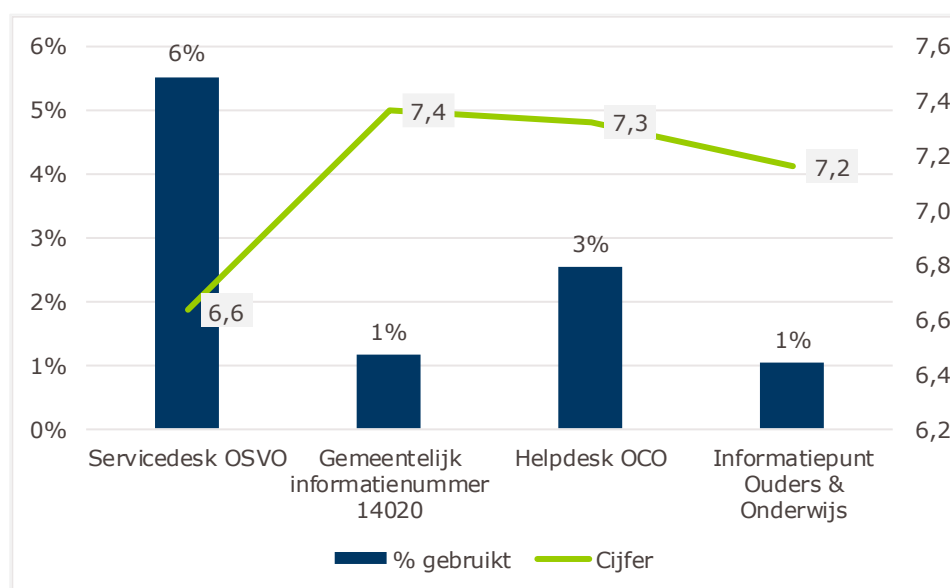
Plek op voorkeurslijst	% ouders dat dit acceptabel vindt	% leerlingen nog blij bij plaatsing
Alleen de eerste keuze	100%	100%
Een school in de Top 2	83%	80%
Een school in de Top 3	63%	55%
Een school in de Top 4	39%	33%
Een school in de Top 5	30%	24%
Een school in de Top 6	14%	12%
Een school in de Top 7	9%	7%
Een school in de Top 8	7%	5%
Een school in de Top 9	5%	4%
Een school in de Top 10	5%	4%
Alle scholen op de lijst	4%	3%

3.11 Oordeel vraagloketten

Ouders kunnen, indien zij vragen hebben over het proces en de uitslag van de centrale loting en matching, terecht bij verschillende vraagloketten. Net als vorig jaar is de bekendheid van deze loketten een issue: ruim een derde van de ouders weet niet waar ze in een dergelijk geval terecht kunnen (35%).

91% van de ouders heeft geen gebruik gemaakt van de beschikbare vraagloketten (zie Figuur 33). De ouders die dat wel hebben gedaan, hebben het meest gebruik gemaakt van de Servicedesk van OSVO. Dit vraagloket scoort bij de beoordeling van de loketten door de ouders die deze gebruikt hebben een 6,6. Dit is een afname ten opzichte van vorig jaar, toen kreeg de Servicedesk van OSVO nog een 7,1 toebedeeld. Hoewel de Helpdesk van OCO nog steeds met een ruime voldoende beoordeeld is, is ook deze beoordeling 0,5 punt slechter dan vorig jaar (7,8 in 2018). De beoordelingen van het Gemeentelijk informatienummer 14020 en het Informatiepunt Ouders & Onderwijs zijn daarentegen verbeterd met respectievelijk 0,5 en 0,4 punt.

Uit de toelichtingen in de open vragen blijkt dat ouders over het algemeen tevreden waren over de verschillende infoloketten, maar dat er soms sprake was van onbereikbaarheid en onervarenheid van medewerkers.

Figuur 33. Gebruik en oordeel vraagloketten (ouders n=2.409, gemiddeld cijfer is alleen gebaseerd op daadwerkelijke gebruikers)

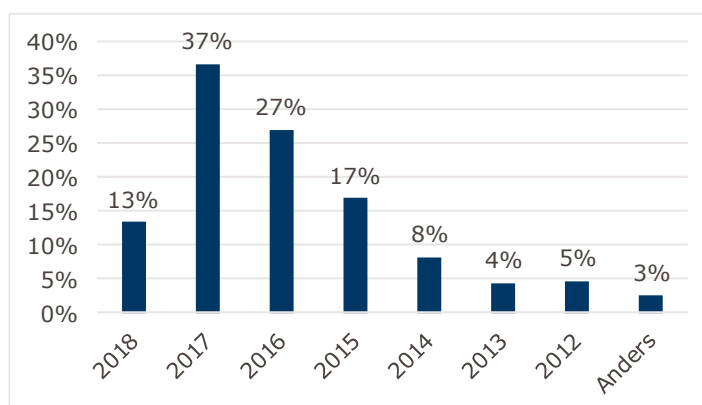
Klacht- en bezwaarprocedure

Een klacht of bezwaar over de plaatsing (of het niet plaatsen) van een leerling wordt door de ouders ingediend bij de school van eerste voorkeur. Deze klacht is gericht aan het bevoegd gezag van de school van eerste voorkeur (schoolbestuur), maar wordt in tegenstelling tot voorgaande jaren aan het adres van OSVO verzonden. Op deze manier is er invulling gegeven aan de wens om de afhandeling van klachten centraal te coördineren. OSVO houdt zo vinger aan de pols, en kan zo continuïteit in de afhandeling van klachten en eenduidigheid in reacties nastreven. Het is aan de VO-scholen om de inhoudelijke reactie op klachten op te stellen, OSVO kan desgewenst secretariaal juridische ondersteuning verzorgen. In de interviews is er positief gereageerd op deze wijziging.

In diverse interviews brachten respondenten het onderwerp 'onafhankelijke bezwarencommissie' naar voren. Een respondent pleit voor inzet van een dergelijke commissie, terwijl een ander dit juist afraadt omwille van de juridische status van een dergelijke commissie.

3.12 Oordeel van ouders ten opzichte van voorgaande jaren

Ongeveer een derde van de bevroegde ouders heeft in een eerder jaar met één of meerdere kinderen deelgenomen aan de centrale loting en matching (32%). De meeste ouders waarvoor dit van toepassing was, hebben eerder deelgenomen in 2017 (37%) en/of 2016 (27%). Figuur 34 geeft per jaar de deelname weer van ouders die dit jaar de vragenlijst hebben ingevuld.

Figuur 34. Jaartal waarin ouders hebben deelgenomen aan de loting en matching (n=759)

Aan deze ouders is gevraagd hoe zij de huidige procedure beoordelen ten opzichte van de vorige keer dat zij deelnamen. Zij geven aan dat de procedure is verbeterd ten opzichte van deze vorige keer. Dit komt met name door de plaatsingsgarantie welke als positief wordt ervaren en een verduidelijking van de procedure. Als keerpunt van de plaatsingsgarantie wordt echter de voorkeurslijstlengte benoemd: het moeten opgeven van 12 scholen voor leerlingen met een havo-, havo/vwo- of een vwo-advies wordt als te complex ervaren.

4 Conclusies en aanbevelingen

Op basis van de resultaten, zoals gepresenteerd in voorgaand hoofdstuk, vatten we in dit hoofdstuk de belangrijkste conclusies samen (paragraaf 4.1). Vervolgens presenteren we enkele aanbevelingen (paragraaf 4.2).

4.1 Conclusies

Voorlichting doel en opzet centrale loting en matching

1. Een groot deel van de ouders vindt de informatievoorziening over het *doel* van de centrale loting en matching goed (49%) tot zeer goed (8%). Net als voorgaande jaren blijft voor sommige ouders echter het 'waarom' van de centrale loting en matching moeilijk te begrijpen.
2. Door de respondenten uit zowel de enquête alsook de interviews wordt gepleit voor eenvoudige en heldere uitleg over de centrale loting en matching.
3. Uit de open toelichting van de vragenlijst blijkt dat ouders behoefte hebben aan statistieken waarmee meer inzicht kan worden verkregen in de plaatsingskans per school.

Informatievoorziening

4. Het grootste deel van de ouders geeft aan goed door de basisschool geïnformeerd te zijn over de werking van de centrale loting en matching (64%). 13% van de ouders vindt de informatievoorziening door de basisschool niet goed.
5. De PO-scholen zijn gemiddeld genomen positief over de informatievoorziening omtrent loting en matching. Verbetering zit in aanvullende informatie vanuit het VO over afwijkende aanmeldprocedures en ondersteuningsmogelijkheden. In de vragenlijst en interviews werd aangegeven dat de Keuzegids en de presentatie voor ouders vrij laat beschikbaar kwamen.
6. Ongeveer een derde van de VO-scholen geeft aan onvoldoende aanvullende informatie te krijgen vanuit het PO in de oki-docs. Hoewel er verbetering is ten aanzien van voorgaande jaren blijven er sterke kwaliteitsverschillen bestaan.
7. Er bestaat verwarring over de inzet van LMS-capaciteitsuitbreiding (4%) en de betekenis van eventuele capaciteitsuitbreiding voor de afhandeling van de reservelijsten en heroverwegingen.

Oriëntatie op het aanbod van scholen

8. De Amsterdamse Keuzegids en de websites van de scholen worden het meest vaak gebruikt door ouders en kinderen om zich te oriënteren op het aanbod van VO-scholen (48%), gevolgd door de individuele scholengidsen (40%). 77% van de ouders die gebruik hebben gemaakt van de Amsterdamse Keuzegids vonden het stappenplan in de gids duidelijk, 7% vond dit niet.
9. Over het algemeen krijgen de verschillende informatiemiddelen een goede beoordeling van ouders. Net als voorgaande jaren blijft het bereiken van ouders met een taalachterstand een belangrijk aandachtspunt. We zien de informatiebehoeften sterk uiteenlopen, enerzijds is behoefte aan eenvoudige, overzichtelijke informatie

waarbij ouders bij de hand worden genomen in elke stap die gezet moet worden. Graag wordt men actief herinnerd aan welke acties wanneer dienen te worden genomen om succesvol deel te nemen aan de loting. Aan de andere kant zien we een groep die behoefte heeft aan gedetailleerde informatie.

10. De open dagen helpen om een goed beeld te krijgen van de sfeer van de school en helpen zo bij het selecteren van scholen. Net als voorgaande jaren worden de open dagen (te) druk en belastend gevonden. Van de ouders met kinderen die naar aanleiding van hun advies 12 scholen op de lijst moesten zetten, vond 69% de open dagen te druk en 59% de open dagen erg belastend. Voor de vereiste lijstlengtes van 6 en 4 scholen vonden respectievelijk 54% en 34% van de ouders de open dagen te druk en vonden 37% en 19% van de ouders de open dagen erg belastend.
11. Aan ouders die de open dagen te druk vonden, is gevraagd welke oplossingen zij zien. Een kleine meerderheid van de ouders (54%) geeft aan meer open dagen gedurende het jaar te willen zien, zodat de drukte meer verspreid wordt over het jaar. Wanneer de open dagen eerder in het schooljaar worden gepland hebben leerlingen nog geen schooladvies ontvangen en kunnen zij minder gericht scholen bezoeken.

Opstellen voorkeurslijst

12. Vrijwel alle kinderen (93%) zijn zich ervan bewust dat de voorkeurslijst aan een minimum lengte moet voldoen voor de plaatsingsgarantie. Toch blijkt dat 18% van de ingediende lijsten niet aan de minimumlengte voldoet. Dat geldt voor alle kinderen ongeacht hun schooladvies (en dus de lengte van de voorkeurslijst).
13. De helft van de leerlingen vond het opstellen van de voorkeurslijst "een beetje moeilijk" en 18% van de leerlingen geeft aan het heel moeilijk te hebben gevonden. Leerlingen met een havo, havo/vwo of vwo advies blijken het gemiddeld genomen iets moeilijker te vinden.
14. Ouders oordelen wisselend over de moeilijkheid van het opstellen van de voorkeurslijst: in totaal geeft 49% van de ouders het aan makkelijk te vinden en 30% moeilijk (de overige ouders staan hier neutraal tegenover of hebben geen mening). In de gesprekken geven scholen aan dat het lastig is voor laagopgeleide ouders en allochtone ouders om een voorkeurslijst op te stellen.
15. 52% van de ouders is positief over de plaatsingsgarantie. Voor 19% van de ouders geldt dat niet, vanwege het risico om een aanbod te krijgen van een school laag op de voorkeurslijst. In hun optiek is hierbij geen sprake van een voorkeuren. De term 'voorkeur' wordt dan ook gehokeld. In het ideale geval zien ouders een plaatsingsgarantie die gebaseerd is op een kortere voorkeurslijst. Een andere suggestie die gegeven wordt betreft een garantie op een plaatsingsaanbod van een school binnen een bepaalde afstand van de woning van leerlingen, om te voorkomen dat leerlingen op een school terechtkomen die ver van huis is.
16. In de interviews gaven gesprekspartners aan behoefte te hebben aan meer inzicht in de werking van de handmatige plaatsing van leerlingen ten behoeve van realisatie van de plaatsingsgarantie.

17. Driekwart van de ouders heeft een voorkeur voor een type school³⁴. 51% van de ouders waarvan het kind een vwo-advies heeft gekregen geeft een categorale school als voorkeur. Vooral ouders waarvan het kind een havo- of een havo/vwo-advies heeft gekregen geven de voorkeur aan scholengemeenschappen (respectievelijk 49% en 47%). Ouders van kinderen met een vmbo-k, vmbo-t of vmbo-t/havo-advies geven het vaakst de voorkeur aan een brede school. De ouders van kinderen met een vmbo-b/k-advies en een vmbo-b-advies kiezen daarentegen liever voor een scholengemeenschap.

Aanmelding en centrale loting en matching

18. 69% van de ouders heeft de aanmeldprocedure als prettig ervaren. 80% van de ouders gaf aan dat het proces van aanmelding en toelating duidelijk voor hen was.
19. In de interviews wordt gepleit voor meer duidelijkheid over de juridische status van de lotingsuitslag: is het plaatsingsaanbod een 'reservering' of een formele toelating?
20. Uit interviews en open antwoorden blijkt dat enkele VO-scholen de fysieke aanmelding niet meer van deze digitale tijd vinden (het kost tijd en is administratief omslachtig). Andere VO-scholen waarderen juist het persoonlijke aspect van de aanmelding.

Afrondingsfase

21. Een belangrijk aandachtspunt blijft het beperkte tijdspad: in minder dan een week moet de uitslag van de loting worden verwerkt en moet een nieuwe voorkeurslijst worden aangeleverd. In de open toelichting wordt aangegeven behoefte te hebben aan duidelijke informatie over de te volgen stappen in de afrondingsfase.

Behandelfase

22. 14% van de ouders vindt dat niet voldoende rekening wordt gehouden met leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften in de overstap van PO naar VO.
23. Het begeleiden van leerlingen met een extra zorgbehoefte blijft een belangrijk aandachtspunt. Er is zowel aan de kant van de leerlingen als aan de kant van VO-scholen behoefte aan betere communicatie over de zorgbehoefte enerzijds en ondersteuningsmogelijkheden anderzijds.

Heroverwegingsfase

24. Het beschikbare aanbod en de timing van het proces voor leerlingen met een bijgesteld advies blijft een belangrijk aandachtspunt.
25. In de interviews komt naar voren dat er behoefte is aan gedetailleerde informatie over de te nemen stappen na een opgehoogd advies. De informatievoorziening wordt gezien als versnipperd en tegenstrijdig.

---

³⁴ Onder een brede scholengemeenschap onderscheiden we verschillende varianten: vmbo-b, vmbo-k, vmbo-tl, havo en vwo; vmbo-k, vmbo-tl, havo en vwo, vmbo-tl, havo en vwo (enkel atheneum of gymnasium). Onder een scholengemeenschap verstaan we scholen die veelal 2 richtingen aanbieden: vmbo-b en vmbo-k, vmbo-b, vmbo-k en vmbo-tl, vmbo-tl en havo, havo en vwo (enkel atheneum of ook gymnasium). Categorale scholen kunnen ingedeeld worden naar categorale vmbo-t, categoriaal havo, categoriaal vwo (atheneum en gymnasium) en categorale gymnasia.

26. De Loting en Matching kent een aantal momenten waarop de plaatsing nog kan veranderen (o.a. afhandeling reservelijsten, heroverweging, afrondingsfase). In de open toelichting geven scholen aan dat er veel momenten zijn waarop de plaatsing verandert en dat hierdoor het proces minder transparant wordt geacht. Met de suggestie om de heroverwegings- en de afrondingsfase gelijk te laten plaatsvinden om het aanbod voor de leerlingen met een bijgesteld advies te vergroten is 27% van de ouders het eens. Ook in de interviews lopen de meningen hierover uiteen.

Hardheidsclausule

27. Ook dit jaar is het gebruik van de hardheidsclausule een aandachtspunt (zie Figuur 25). Vorig jaar gaf 21% van alle scholen aan niet goed geïnformeerd te zijn, dit jaar is dat percentage gedaald tot 16%. 9% van de ouders geeft aan niet bekend te zijn met de hardheidsclausule. Enkele ouders geven aan dat ze meer voorbeelden in de gids hierover zouden willen zien over wanneer deze gebruikt kan worden.

Reservelijsten

28. De aanpassing die dit jaar werd gedaan in de opbouw van de reservelijsten wordt door de gesprekspartners gewaardeerd. Ouders die de enquête hebben ingevuld, hebben hier geen duidelijke mening over (een groot deel heeft niet te maken met de reservelijst).

29. Ook dit jaar zijn andere varianten geopperd om de reservelijst op te bouwen. Bijvoorbeeld het idee om enkel kinderen buiten hun top 5 (of top 3) in aanmerking te laten komen voor een plek op de reservelijst.

Plaatsingsaanbod

30. 86% van de ouders en leerlingen geeft aan tevreden te zijn met de school van plaatsing, wat ongeveer gelijk is aan het percentage van vorig jaar (87%). Deze tevredenheid hangt (logischerwijs) sterk samen met de plaats van de school op de voorkeurslijst. 93% van de ouders waarvan het kind op de school van eerste voorkeur is geplaatst, is (zeer) tevreden met de plaatsing. Het aandeel (zeer) tevreden ouders met een kind dat geplaatst is op een school buiten zijn/haar top 5 ligt aanzienlijk lager (45%).

31. Als een leerling een aanbod krijgt van een school buiten de top 5 neemt de tevredenheid van ouders sterk af. Een plaatsingsaanbod binnen de top 3 is voor de 63% van de ouders en 55% van de leerlingen acceptabel.

32. In de interviews werd gesuggereerd om in ELK voor de scholen zichtbaar te maken op welke plek van de voorkeurslijst de leerling een plaatsingsaanbod is gedaan. Dit geeft scholen de mogelijkheid om leerlingen in het vizier te houden die laag op hun voorkeur zijn geplaatst.

Vraagloketten

33. Net als vorig jaar is de bekendheid van deze loketten een issue: ruim een derde van de ouders weet niet waar ze in een dergelijk geval terecht kunnen (35%).

34. 91% van de ouders heeft geen gebruik gemaakt van de beschikbare vraagloketten (zie Figuur 33). De ouders die dat wel hebben gedaan, hebben het meest gebruik gemaakt van de Servicedesk van OSVO. Dit vraagloket scoort een 6,6.

4.2 Aanbevelingen

Op basis van bovenstaande conclusies formuleren we in deze paragraaf een aantal aanbevelingen / overwegingen:

1. *Overweeg om informatie op interactieve wijze weer te geven, aansluitend op informatiebehoefte.* Een meer interactieve weergave van informatie (in de vorm van applicatie of startpagina) kan invulling geven aan de uiteenlopende informatiebehoefte (simpel en eenvoudig versus uitgebreid met aandacht voor details).
2. *Blijf in de diverse informatiemiddelen aandacht besteden aan het doel van de centrale loting en matching.* Naast dat er ieder jaar (deels) een nieuwe groep ouders en kinderen deelneemt aan de loting en matching, is het in algemene zin van belang om helder te communiceren over het 'waarom' van de centrale loting en matching. Hierbij kan het helpen om de aanleiding voor de loting en matching te beschrijven en kort in te gaan op de problematiek die bestond voordat er centraal geloot werd.
3. *Vergezel cijfermatige informatie van een duidelijke disclaimer.* Uit de open toelichting kwam naar voren dat er onder ouders vraag is naar cijfermateriaal. Ons inziens ontstaat deze vraag vanuit een behoefte om strategisch te kunnen kiezen. Met het gekozen DA-STB-algoritme loont strategisch kiezen niet. Bij het delen van cijfermateriaal moet in het achterhoofd gehouden worden dat dit kan worden gebruikt om 'plaatsingskansen' te benaderen. In dat kader bevelen we aan om in het delen van cijfermateriaal aan te geven dat cijfers aan verandering onderhevig zijn. Zo kan de populariteit van een school per jaar wisselen en kan de capaciteit per schooladvies wijzigen aan de hand van de proefmatching of heroverweging.
4. *Verbeter communicatie over de hardheidsclausule naar de PO-scholen in een vroeg stadium.* Zowel PO- als VO-scholen blijven het lastig vinden om in te schatten wanneer ouders gebruik mogen maken van de hardheidsclausule. Het is daarom zaak dat er heldere kaders worden opgesteld. Bij voorkeur worden deze kaders besproken tijdens de voorlichting van PO-docenten in de septembermaand voorafgaand aan de loting.
5. *Verbeter communicatie aan ouders over de toepassing van de hardheidsclausule.* Concrete voorbeelden over wanneer de clausule van toepassing is kunnen helderheid scheppen, maar werken mogelijk precedentwerking in de hand. Het is de vraag of alle ouders de hardheidsclausule dienen te kennen. Het lijkt eerder de taak voor PO-scholen om potentieel 'schrijnende' gevallen te herkennen en ouders te wijzen op mogelijkheden voor de hardheidsclausule. Hierbij is het zaak dat er in het tijdpad een specifieke datum wordt afgegeven (tot en met de laatste dag van de aanmelding). Deze deadline dient te worden benadrukt in de informatievoorziening.
6. *Vervroeg de beschikbaarheidsstelling van de Keuzegids, de presentatie voor ouders en het tijdpad.* Indien mogelijk wordt een eerdere beschikbaarheidsstelling van de keuzegids en presentatie op prijs gesteld. Wanneer het tijdpad eerder wordt gedeeld kan voorkomen worden dat de voorlichtingsmiddag van het VO samenvalt met de basischoolkampen.
7. *Stel een gerichte strategie op om informatieverstrekking in de oki-docs te verbeteren.* De kwaliteit van informatieverstrekking loopt sterk uiteen. Aanvullend onderzoek kan in kaart brengen waar(door) de kwaliteit te kort schiet (leveren bepaalde scholen structureel onvoldoende informatie aan en/of schiet informatievoorziening op bepaalde topics tekort?).

8. *Verbeter informatievoorziening over ondersteuningsmogelijkheden van VO-scholen.* Op deze manier kunnen ouders en kinderen beter geïnformeerd een keuze maken voor scholen, of indien noodzakelijk in overleg gaan over de ondersteuningsvraag van een leerling.
9. *Overweeg om de afrondingsfase en de heroverwegingsfase samen te voegen.* Overweeg of de nadelen van samenvoeging van de afrondingsfase en heroverwegingsfase opwegen tegen de genoemde voordelen.
10. *Besteed in de informatievoorziening nadrukkelijker aandacht aan de heroverwegers.* De groep heroverwegers is afgelopen jaar naar inschatting met grofweg 20% toegenomen. Deze ontwikkeling pleit ervoor om deze groep nadrukkelijker een plaats te geven in de informatievoorziening en in meer detail te beschrijven welke stappen zij dienen te nemen, en wat de rolverdeling is tussen ouders, PO- en VO (o.a. hoe wordt het aangepast advies doorgegeven, welke school neemt contact op met de ouders).
11. *Bied duidelijkheid over de LMS-capaciteitsuitbreiding (de 4%-uitbreiding).* Het verdient de voorkeur om in de documenten van de Kernprocedure in detail te beschrijven op welke manier de capaciteitsuitwerking doorwerking heeft in de heroverwegingsfase en afhandeling van de reservelijsten. Deze informatie wordt bij voorkeur in september aan PO en VO-scholen gedeeld.
12. *Overweeg heroverwegers die op de school van aanmelding op een hoger onderwijsniveau wensen te worden ingedeeld, voorrang te geven op de reservelijsten.* Op deze manier hebben leerlingen profijt van het plaatsen van brede scholen op de voorkeurslijst wanneer zij verwachten een opgehoogd advies te krijgen. Ten behoeve een correcte afhandeling van de reservelijsten is het vereist dat deze herindeling wordt vastgelegd in ELK (zie aanbeveling 13).
13. *Maak afspraken over de terugkoppeling in ELK van interne verschuivingen (binnen één school) in de indeling van leerlingen op de verschillende onderwijsniveaus.* Deze afspraken dienen ervoor om te borgen dat de capaciteit zoals geadmistreerd in ELK staat up-to-date is en de reservelijsten op correcte wijze kunnen worden afgehandeld.
14. *Bied transparantie over het garantie-overleg ten behoeve van het waarmaken van de plaatsingsgarantie.* Om wantrouwen bij ouders en leerlingen weg te nemen verdient het de voorkeur om de informatievoorziening over het garantie-overleg te vergroten. We bevelen aan om in de documentatie van de Kernprocedure de werkwijze van dit overleg in detail vast te leggen. Bij voorkeur wordt de verslaglegging van dit overleg gepubliceerd.
15. *Vergroot de bekendheid van de vraagloketten.* De contactgegevens van deze loketten zouden een prominentere plek kunnen krijgen op het meest gebruikte informatieproduct, de keuzegids.
16. *Gebruik data van voorgaande jaren om de Kernprocedure te verbeteren.* Deze data kan worden benut om gestructureerd te bekijken wat een kortere lijstlengte van de voorkeurslijst betekent voor het kunnen waarmaken van de plaatsingsgarantie. Anderzijds kan hiermee de uitslag en werking van verschillende matchings-algoritmes worden getoetst.

Bijlage 1. Respons enquête

Tabel 6 geeft de respons op de online vragenlijst weer ten aanzien van het totaal aantal deelnemers aan de Centrale Loting en Matching.

Tabel 6. Respons enquête naar doelgroep (2018) op basis van deelnemers loting (n=7.580).

Doelgroep	Respons vragenlijst	
	Absoluut	% van populatie
Ouders	2409	32%
Leerlingen	2065	27%
PO	302	24% (van aantal benaderd)
VO	111	24% (van aantal benaderd)

Niet alle deelnemers aan de loting en matching hebben een uitnodiging van de online vragenlijst ontvangen. Van tien deelnemers waren geen contactgegevens bekend. Daarnaast is van een veertigtal van de 7.625 (inclusief tweede ronde) emailadressen die deelnemers bij aanvang heeft opgegeven niet (meer) in gebruik of foutief, waardoor de vragenlijst niet aan hen kon worden verstuurd.

De steekproef van ruim een kwart van de leerlingen en meer dan dertig procent van de ouders is voldoende groot om betrouwbare uitspraken te kunnen doen die voldoende representatief zijn voor de groep ouders die heeft deelgenomen aan de loting en matching.

Representativiteit steekproef ouders en leerlingen

Tabel 7 laat zien hoeveel ouders van leerlingen per schooladvies de vragenlijst ingevuld hebben en hoe deze percentages vergelijken tot de populatie. Deze gegevens laten zien dat leerlingen met een havo/vwo- en vwo-advies iets zijn oververtegenwoordigd in de steekproef en dat leerlingen met een vmbo-t-, vmbo-k- en vmbo-b-advies iets ondervertegenwoordigd zijn.

Advies	Aantal ouders van leerlingen in enquête*		Populatie (deelnemers loting en matching)*	
	n	%	n	%
VMBO-Basis (incl. lwoo)	72	3%	2409	7%
VMBO-Basis / Kader (incl. lwoo)	113	5%	2065	4%
VMBO-Kader (incl. lwoo)	145	6%	302	10%
VMBO-Theoretisch (TL) (incl. lwoo)	256	11%	111	14%
VMBO-TL / HAVO	263	11%		10%
HAVO	330	14%		15%
HAVO / VWO	379	16%		13%
VWO	851	35%		27%
Totaal	2409			

*exclusief leerlingen met advies Kopklas, VSO of PrO

Tabel 7. Verdeling steekproef en populatie naar schooladvies

Tabel 8 geeft een overzicht van de verdeling van de leerlingen naar aanleiding van hun plaatsing. De groep leerlingen die een plaatsingsaanbod van de school van eerste voorkeur heeft ontvangen is in de steekproef kleiner dan in de populatie. Alle andere groepen, oftewel de leerlingen die een aanbod van de school van 2^e voorkeur of lager op de lijst hebben ontvangen, zijn iets oververtegenwoordigd (met uitzondering van leerlingen met een plaatsingsaanbod van de school op plek 9 van de voorkeurslijst). Het feit dat de eerste groep

ondervertegenwoordigd is zal komen doordat ouders van kinderen met een gunstig plaatsingsaanbod het minder relevant achten aan een tevredenheidsonderzoek mee te doen.

Tabel 8. Verdeling steekproef en populatie naar plaatsing

Plaatsing op plek voorkeurslijst	Steekproef		Populatie	
	n	%	n	%
1	1.829	75,9%	6.326	83,5%
2	225	9,3%	674	8,9%
3	114	4,7%	271	3,6%
4	46	1,9%	108	1,4%
5	23	1,0%	64	0,8%
6	20	0,8%	40	0,5%
7	14	0,6%	26	0,3%
8	20	0,8%	21	0,3%
9	6	0,2%	21	0,3%
10	5	0,2%	14	0,2%
11	2	0,1%	5	0,1%
12	9	0,4%	5	0,1%
Mijn kind kon niet geplaatst worden	14	0,6%	5	0,1%
Weet ik niet meer	32	1,3%		
Niet van toepassing	50	2,1%		
Totaal	2409		7580	

De steekproef bevat relatief gezien meer (ouders van) leerlingen met een bijgesteld advies (20%) dan de populatie van deelnemers (13%). Dit kan komen doordat ouders van heroverwegers meer urgentie voelen een deel te nemen aan een tevredenheidsonderzoek dan ouders waarbij de gehele procedure zonder bijzonderheden is verlopen.

Tabel 9. Verdeling steekproef en populatie naar bijgesteld advies

Bijgesteld advies	Steekproef		Populatie	
	n	%	n	%
Ja	474	20%	1010	13%
Nee	1935	80%	6570	87%

PO en VO

Er zijn 1271 betrokkenen van het PO benaderd. In totaal hebben 302 respondenten vanuit het PO de vragenlijst ingevuld. Tabel 10 toont de respons naar functie.

Tabel 10. Respons PO-scholen naar functie (n=302).

Functie	%
Directeur	8%
Schoolleiding	3%
Leerkracht groep 8	56%
Intern begeleider	30%
Anders	3%

Van VO-scholen zijn 471 betrokkenen benaderd. In totaal hebben 111 respondenten vanuit het VO de vragenlijst ingevuld. Tabel 11 toont de respons naar functie.

Tabel 11. Respons VO-scholen naar functie (n=111).

Functie	%
Bestuurder	1%
Directeur	9%
Schoolleiding	14%
Teamleider onderbouw of leerjaar 1	12%
Leraar van een brugklas	5%
Medewerker van de leerlingenadministratie	34%
Zorgcoördinator	15%
Anders	10%

Bijlage 2. Additionele uitsplitsingen

Deze bijlage toont een aantal additionele uitsplitsingen naar aanleiding van de vragenlijst aan ouders en leerlingen.

Bezoek van aantal open dagen

Tabel 12. Bezoek van aantal open dagen naar schooladvies (n= 2.409)

Aantal open dagen	VMBO-Basis	VMBO-Basis / Kader	VMBO-Kader	VMBO-Theoretisch (TL)	VMBO-Basis + lwoo	VMBO-Basis / Kader + lwoo	VMBO-Kader + lwoo	Theoretisch (TL) + lwoo	VMBO-TL / HAVO	HAVO	HAVO / VWO	VWO
1	25%	12%	5%	6%	14%	11%	13%	9%	5%	2%	2%	1%
2	14%	8%	12%	11%	14%	11%	0%	2%	6%	6%	2%	1%
3	27%	31%	27%	9%	18%	22%	19%	17%	11%	6%	4%	2%
4	16%	22%	17%	9%	18%	22%	25%	9%	11%	6%	4%	3%
5	7%	10%	12%	13%	11%	11%	13%	13%	10%	8%	6%	3%
6	0%	5%	9%	18%	7%	7%	6%	20%	14%	8%	6%	4%
7	0%	2%	5%	9%	0%	4%	6%	4%	10%	7%	3%	4%
8	0%	3%	5%	11%	4%	0%	6%	4%	9%	8%	8%	6%
9	2%	0%	1%	2%	0%	0%	0%	9%	3%	3%	4%	4%
10	0%	1%	2%	5%	0%	4%	0%	7%	6%	8%	8%	9%
11	0%	0%	2%	2%	0%	0%	0%	0%	2%	2%	3%	3%
12	0%	1%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	5%	9%	12%	12%
Meer dan 12	0%	0%	1%	2%	0%	0%	6%	2%	6%	25%	35%	47%
Weet ik niet meer	7%	0%	2%	0%	0%	7%	6%	4%	1%	1%	1%	1%
Geen	2%	3%	3%	1%	14%	0%	0%	0%	3%	2%	1%	0%

Voorkeur type school naar basisschooladvies leerling

In Tabel 13 staan de percentages ouders met een voorkeur voor een bepaald schooltype, gesplitst naar basisschooladvies. Hierbij zijn aan de ouders in de vragenlijst enkel de relevante schooltype gepresenteerd als optie. De voorkeuren zijn vergeleken met de voorkeuren uit 2018 (zie Tabel 14). Middels een significantie-test voor twee onafhankelijke steekproeven is gekeken of de proporties significant (aan de hand van een betrouwbaarheidsinterval van 95%) veranderd zijn. In Tabel 13 zijn de percentages die significant hoger zijn in vergelijking met 2018 groen gekleurd en de percentages die significant lager zijn in vergelijking met 2018 rood gekleurd.

Tabel 13. Voorkeur type school naar basisschooladvies leerling in 2019

Voorkeur type school 2019	VMBO-Basis*	VMBO-Basis / Kader*	VMBO-Kader*	VMBO-TL*	VMBO-TL / HAVO	HAVO	HAVO / VWO	VWO
Categorale scholen								
Categoriaal gymnasium							1%	25%
Categoriaal VWO (atheneum en gymnasium)							1%	4%
Categoriaal HAVO							4%	
Categoriaal VMBO-TL			1%	10%	3%			
Scholengemeenschappen								
Scholengemeenschap HAVO en VWO (atheneum en gymnasium)					1%	25%	29%	20%
Scholengemeenschap HAVO en VWO (atheneum)						20%	20%	5%
Scholengemeenschap VMBO-TL en HAVO			1%	16%	15%	2%		
Scholengemeenschap VMBO-B, VMBO-K en VMBO-TL	21%	27%	17%	2%				
Scholengemeenschap VMBO-B en VMBO-K	8%	12%	7%					
Brede scholengemeenschappen								
Brede scholengemeenschap VMBO-TL, HAVO en VWO (atheneum en gymnasium)			3%	22%	29%	14%	16%	5%
Brede scholengemeenschap VMBO-TL, HAVO en VWO (atheneum)		1%		13%	19%	8%	5%	1%
Brede scholengemeenschap VMBO-K, VMBO-TL, HAVO en VWO (atheneum)		7%	19%	5%	2%	1%	1%	
Brede scholengemeenschap VMBO-B en VMBO-K, VMBO-TL, HAVO en VWO (atheneum)	13%	11%	14%	4%	3%	1%	1%	1%
Geen voorkeur / geen mening								
Geen voorkeur – het gaat om de school	38%	19%	28%	20%	22%	18%	18%	15%
Weet niet / geen mening	21%	22%	10%	10%	6%	6%	5%	3%
Totaal	72	113	145	256	263	330	379	851

* inclusief Iwoo

Tabel 14. Voorkeur type school naar basisschooladvies leerling in 2018

Voorkeur type school 2018	VMBO-Basis*	VMBO-Basis / Kader*	VMBO-Kader*	VMBO-TL*	VMBO-TL / HAVO	HAVO	HAVO / VWO	VWO
Categorale scholen								
Categoriaal gymnasium								29%
Categoriaal VWO (atheneum en gymnasium)							5%	25%
Categoriaal HAVO					1%	6%	1%	
Categoriaal VMBO-TL				5%	2%			
Scholengemeenschappen								
Scholengemeenschap HAVO en VWO (atheneum en gymnasium)						20%	35%	19%
Scholengemeenschap HAVO en VWO (atheneum)						17%	19%	6%
Scholengemeenschap VMBO-TL en HAVO				24%	16%	3%		
Scholengemeenschap VMBO-B, VMBO-K en VMBO-TL	27%	28%	19%	3%				
Scholengemeenschap VMBO-B en VMBO-K	12%	9%	4%					
Brede scholengemeenschappen								
Brede scholengemeenschap VMBO-TL, HAVO en VWO (atheneum en gymnasium)				22%	30%	20%	11%	4%
Brede scholengemeenschap VMBO-TL, HAVO en VWO (atheneum)				10%	13%	8%	4%	1%
Brede scholengemeenschap VMBO-K, VMBO-TL, HAVO en VWO (atheneum)		10%	24%	3%	3%	1%	1%	
Brede scholengemeenschap VMBO-B en VMBO-K, VMBO-TL, HAVO en VWO (atheneum)	22%	16%	13%	4%	4%	2%	1%	0%
Geen voorkeur / geen mening								
Geen voorkeur – het gaat om de school	26%	27%	30%	20%	22%	18%	15%	15%
Weet niet / geen mening	13%	11%	10%	10%	8%	6%	8%	1%
Totaal	95	113	144	220	232	383	422	892

* inclusief Iwoo

Tevredenheid met plaatsing

Tabel 15. Tevredenheid leerlingen (n=2.065) en ouders (n=2.409) met plaatsing

Schooladvies	% leerlingen dat tevreden is	% ouders dat (zeer) tevreden
vmbo-b, vmbo-b/k, vmbo-k (+lwc)	81%	74%
vmbo-t (+lwoo), vmbo-t/havo	87%	87%
havo, havo/vwo	84%	85%
vwo	90%	91%

Tabel 16. Welke school op de voorkeurslijst was nog acceptabel geweest? % ouders dat dit acceptabel vindt uitgesplitst naar advies

	vmbo-b, vmbo-b/k, vmbo-k*	vmbo-t*, vmbo-t/havo	havo, havo/vwo	vwo
Alleen de eerste keuze	100%	100%	100%	100%
Een school in de Top 2	56%	77%	88%	92%
Een school in de Top 3	21%	45%	71%	83%
Een school in de Top 4	11%	15%	41%	62%
Een school in de Top 5	8%	10%	31%	50%
Een school in de Top 6	8%	6%	14%	21%
Een school in de Top 7	8%	5%	8%	12%
Een school in de Top 8	8%	5%	6%	9%
Een school in de Top 9	7%	5%	3%	6%
Een school in de Top 10	6%	5%	3%	5%
Alle scholen op de lijst	6%	5%	3%	4%
Totaal	330	519	709	851

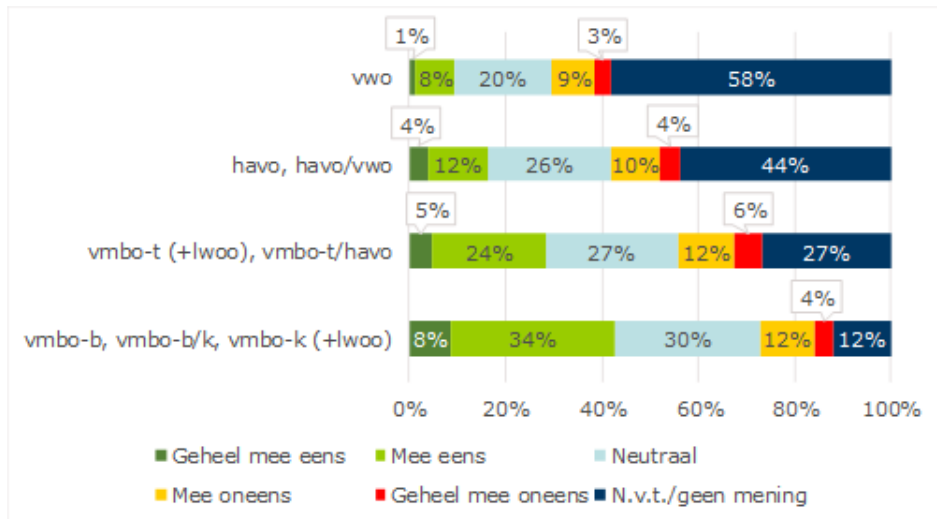
*inclusief lwoo

Tabel 17. Met welke scholen op jouw voorkeurslijst was je nog blij geweest? % leerlingen dat nog blij was geweest uitgesplitst naar advies

	vmbo-b, vmbo-b/k, vmbo-k*	vmbo-t*, vmbo-t/havo	havo, havo/vwo	vwo
Alleen de eerste keuze	100%	100%	100%	100%
Een school in de Top 2	57%	71%	85%	93%
Een school in de Top 3	17%	35%	62%	78%
Een school in de Top 4	8%	12%	36%	54%
Een school in de Top 5	6%	7%	25%	42%
Een school in de Top 6	6%	5%	11%	19%
Een school in de Top 7	5%	4%	6%	10%
Een school in de Top 8	5%	4%	4%	7%
Een school in de Top 9	4%	4%	3%	5%
Een school in de Top 10	4%	4%	3%	5%
Alle scholen op de lijst	4%	4%	2%	3%
Totaal	298	461	607	701

*inclusief lwoo

Leerlingen met extra begeleidingsbehoefte

Figuur 35. Stelling er wordt in de overstap van basisschool naar de middelbare school voldoende rekening gehouden met kinderen die op school extra begeleiding nodig hebben, naar schooladvies.

Bijlage 3. Interviewrespondenten

Naam	Toelichting
Anne Martien van der Does	Kinderombudsman Amsterdam
Dominique Colen	Stichting Vrije Schoolkeuze Amsterdam (VSA)
Menno van de Koppel	Onderwijs Consument Organisatie (OCO)
Monique Burger	Mediacollege Amsterdam (VO)
Iris van Kleef	Geert Groote College (VO)
Sascha Koene	Calandlyceum & Lumion (VO)
Chaia Levie	Montessori Lyceum Amsterdam (VO)
Sandra Schouten	Montessori Lyceum Amsterdam (VO)
Liselot Ulijn	IJburg college 2 (VO)
Theo Fokker	IB'er Timotheusschool (PO)
Yoka Stek	IB'er Merkelbach school (PO)
Hiske Swart	AWBR Stichting voor openbaar primair onderwijs (PO)
Ilse Borg	Ouder
Ilja Nelemans	Ouder
Katja de Winter	Ouder
Simone Crok	Ouder
4 leerlingen	Merkelbachschool

Bijlage 4. Klankbordgroep

Naam	Organisatie
Menno van de Koppel	Onderwijs Consument Organisatie
Dominique Colen	Stichting Vrije Schoolkeuze Amsterdam
Anne Martien van der Does	Kinderombudsman Amsterdam
Joost Roelofsen, Sofieke Dirksen	Gemeente Amsterdam:
Wilfred Vlakveld	Hervormd Lyceum Zuid(VO)
Hiske Swart	AWBR Stichting voor openbaar primair onderwijs (PO)
Jan van Muilekom	Vossius Gymnasium(VO)
Herbert de Bruijne	Federatie Openbaar Primair Onderwijs(PO)
Jan Paul Beekman	Rector Spinoza Lyceum(VO)
Aviva Bosma, Robert Koopman	OSVO:

Contact:

Dialogic
Hooghiemstraplein 33-36
3514 AX Utrecht
Tel. +31 (0)30 215 05 80
Fax +31 (0)30 215 05 95
www.dialogic.nl

